

Forsøg med sorter af spindhør.

Ved Asger Larsen og H. Bagge.

479. beretning fra Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur.

I beretningen gøres rede for forsøg med spindhørsorter udført ved statens forsøgsstationer i 1933—1952. Om hovedresultaterne af forsøgene er tidligere udsendt meddelelserne nr. 328, 423, 466 og 500 fra Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur. Beretningen er udarbejdet af assistent *Asger Larsen* og forstander *H. Bagge*, Aarslev.

Forstanderne ved Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur.

Indholdsfortegnelse.

	Side
Indledning.....	458
Forsøgene 1933—1939.....	460
Forsøgene 1939—1948.....	464
Forsøgene 1949—1952.....	472
Orienterende sortsforsøg.....	483
Oversigt over sorterne.....	485
Forsøg med udsæd fremavlet et forskelligt antal år her i landet.....	491
Engelsk resumé.....	495

Indledning.

De i nærværende beretning omtalte sortsforsøg med spindhør er gennemført i årene 1933—1952, en 20-årig periode, der rummer en betydelig udvikling af spindhør dyrkningen her i landet, såvel som af mulighederne for hørrens industrielle behandling. Fra i 1933 kun at udgøre ca. 100 ha har arealet med spindhør, som det ses af omstående oversigt, der angiver arealet i ha for de enkelte år, været stigende — årene 1940—1945 endog meget stærkt — indtil det kulminerede med 8448 ha i 1945. I de senere år er arealet tilsyneladende stabiliseret omkring 3000—4000 ha årligt.

Danmarks spindhørareal i ha.

1933	101	1940	2200	1947	5800
1934	136	1941	6205	1948	6096
1935	108	1942	6900	1949	4600
1936	243	1943	6829	1950	2600
1937	271	1944	7625	1951	3900
1938	300	1945	8448	1952	3200
1939	540	1946	3720		

I 1933—1939 fandtes der her i landet af hørskætterier kun Tommerup Hørfabrik, og strået oparbejdedes her efter forudgående dugrødning. I de første år efter 1940 steg antallet af skætterier hurtigt og udgjorde omkring 1944 8 ialt. Med undtagelse af Tommerup Hørfabrik arbejdede disse udelukkende eller hovedsagelig ved grønskætning af strået. Efter krigens ophør er antallet igen reduceret og udgør nu 6.

Oversigt over udbytte af strå og frø.

Lyngby 1933—1952.

hkg pr. ha

	Concurrent		Liral Sussex	
	strå	frø	strå	frø
1933.....	42.7	15.0	49.8	13.1
1934 (tørke).....	31.0	8.4	30.3	5.3
1935.....	42.9	14.1	45.9	7.5
1936 —	35.5	13.8	34.4	7.6
1937.....	50.3	14.8	56.4	9.5
1938.....	64.3	13.4	—	—
1939 —	36.3	13.6	—	—
1940 —	27.9	15.3	—	—
1941 —	27.3	8.8	—	—
1942.....	60.1	9.8	—	—
1943 —	36.7	13.6	43.1	7.8
1944.....	46.4	10.3	52.3	7.6
1945.....	53.9	8.8	56.2	7.0
1946.....	53.5	13.3	66.6	8.1
1947.....	47.9	11.7	52.3	8.1
1948.....	61.1	14.4	68.6	8.5
1949.....	52.5	10.0	51.2	7.9
1950 —	35.3	10.5	31.8	9.2
1951.....	47.1	9.0	45.5	7.9
1952.....	63.8	11.2	64.8	8.2

I denne periode har et større antal sorter af spindhør været afprøvet i statens forsøg, dels, særlig i begyndelsen, i kortere, nærmest orienterende forsøg, men også i mere langvarige. Indtil

1939 blev materialet oparbejdet efter forudgående markrødning, 1940—1948 ved grønskætning, i begge tilfælde på hørs-kætterier, efter 1949 ved håndskætning efter varmtvandsrødning på forsøgsstationen ved Aarslev. I alle årene har den hollandske sort Concurrent deltaget i forsøgene og med enkelte undtagelser også den irske sort Liral Sussex. I foranstående oversigt er udbyttet af urødnet strå og frø opført for de to sorter, idet det dog mangler for den sidste i årene 1938—1942.

I syv år af de tyve, beretningen omfatter, er der vedrørende forsøgene gjort notater om mangelfuld udvikling af hørrer som følge af for langvarige tørkeperioder under væksten, som regel i perioden omkring hørrerens strækning, det vil sige gennemsnitligt hvert tredje år. Da materialet i nogle år er oparbejdet efter forudgående rødning i andre ved grønskætning, kan taveudbyttet ikke anføres, men svingningerne heri er utvivlsomt endnu større end i strå- og frøudbyttet.

De i perioden gennemførte sortsforsøg falder i forskellige afsnit, der i det følgende behandles hver for sig: 1) Forsøgene 1933—1939, 2) forsøgene 1939—1948 og 3) forsøgene 1949—1952, 4) orienterende sortsforsøg med spindhør og 5) forsøg med udsæd af spindhør fremavlet et forskelligt antal år her i landet.

Kun for forsøgsperioden 1949—1952, den sidst afsluttede, er hovedtabellerne medtaget i beretningen. For perioden 1939—1948 er de gennemsnitlige udbyttetal for de enkelte forsøgssteder refereret og for forsøgene 1933—1939 samt for de orienterende forsøg anføres kun de gennemsnitlige udbyttetal af samtlige forsøg.

Forsøgene 1933—1939.

Forsøgsbetingelser. Forsøgene gennemførtes i hele perioden på let lermuldet jord ved Lyngby, 1933—1938 på svær lermuldet jord ved Blangstedgaard, 1934—1938 på lettere marskjord ved Højer og i 1935—1938 på svær marskjord ved Ribe. 1935 måtte forsøget ved sidstnævnte forsøgssted dog kasseres som følge af uheld ved rødningen, således at der i denne periode er gennemført ialt 21 sortsforsøg.

Forsøgene påbegyndtes med et større antal sorter ved Lyngby og Blangstedgaard. Dette indskrænkedes dog allerede efter 2 års forløb, i 1935 og igen 1936. Kun 6 sorter deltog i alle 21 forsøg, 3 andre i 8 forsøg og 4 i 5 forsøg. Desuden har en del sorter været i forsøg et enkelt år, men disse sidste er ikke taget med i opgørelsen.

Forfrugten har ved Lyngby og Blangstedgaard i regelen været rodfrugt eller kløverfrø, ved Ribe og Højer rodfrugt og hestebønne. Der er på førstnævnte forsøgssted gødet med omkring 150 kg chilesalpeter, 200 kg 40 pct. kaligødning og 200 kg superfosfat pr. ha, ved Blangstedgaard med 300 kg kalk- eller chilesalpeter, 400 kg kaligødning og 300 kg superfosfat pr. ha. Ved Højer er der kun tilført gødning til hørren 1935, men ved Ribe er der årligt anvendt 200 kg chilesalpeter, 50 kg kaligødning og 150 kg superfosfat pr. ha.

Såningen har, afhængig af forholdene, fundet sted fra mid. i april til midt i maj, i de fleste tilfælde ved radsåning med cat 12 cm rækkeafstand og 130—160 kg udsæd pr. ha. Ved Ribe har man dog i alle årene anvendt bredsåning og nedharvning med håndharve.

I næsten alle forsøg har der fundet ukrudtsbekæmpelse sted, i regelen ved hakning og håndlugning, og der er gjort notater om blomstring og modning.

Efter ruskning og vejring er hørren taget hjem til tærskning, i de fleste tilfælde med plejl, og er derefter lagt ud til dugrødning. Når denne er tilendebragt, er strået påny vejret, taget hjem til opbevaring under tag og i løbet af vinteren sendt til Tommerup Hørfabrik, hvor skætningen er gennemført.

Forsøgsresultaterne. I tabel 1 er meddelt sorterernes gennemsnitlige udbytte samt forholdstal for udbytte af langtave, blå og frø. Sorterne er her samlet i tre grupper efter det antal forsøg, hvori de har deltaget og er iøvrigt opført i rækkefølge efter udbyttet af langtave.

Af de 6 sorter, der har deltaget i forsøgene 1933—1939, har Liral Sussex givet størst udbytte af langtave, 773 kg pr. ha, medens Stormont Cirrus kommer derefter med 728 som gennemsnit af samtlige forsøg eller ca. 6 pct. mindre. I en gruppe med omtrent ens udbytte, ca. 700 kg langtave pr. ha og lidt derunder,

Tabel 1. Forsøgene 1933—1939.

Sort	Udbytte, hkg pr. ha					Forholdstal for udbytte			I % af strå	
	ialt	frø	strå	lang- tave	blår	frø	lang- tave	blår	lang- tave	blår
1933—1939. 21 forsøg.										
Liral Sussex.....	68.4	9.4	49.9	7.73	5.78	100	100	100	15.5	11.6
Stormont Cirrus...	70.6	8.8	52.1	7.28	6.60	94	94	114	14.0	12.7
Stormont Gossamer	65.8	8.3	47.2	7.03	5.87	88	91	102	15.0	12.4
Concurrent.....	71.9	13.8	47.0	6.95	5.98	147	90	103	14.8	12.6
Hohenheim.....	68.9	10.3	49.1	6.88	5.66	110	89	98	14.0	11.5
Liral Crown	67.5	10.5	47.0	6.69	5.16	112	87	89	14.2	11.0
1933—1935. 8 forsøg.										
Stormont Cirrus...	67.1	8.0	50.6	7.44	6.88	100	100	100	17.7	13.6
Liral Dominion...	63.4	8.5	45.4	7.03	5.84	106	94	85	15.5	12.9
Concurrent.....	65.8	12.8	40.8	6.47	6.08	160	87	88	15.9	14.9
Lyngby nr. 21....	63.1	9.7	42.3	6.08	5.92	121	82	86	14.4	14.0
Tommerup.....	60.7	11.2	37.9	4.96	6.08	140	67	88	13.1	16.0
1933—1934. 5 forsøg.										
Stormont Cirrus...	63.7	7.8	46.4	7.13	6.31	100	100	100	15.4	13.6
Concurrent.....	63.8	12.2	37.6	6.11	6.04	156	86	96	16.8	16.1
I.W.S.....	62.2	7.9	42.5	5.50	7.19	101	77	114	12.9	16.9
Mathis Edelflachs	58.4	10.1	36.1	5.46	4.30	129	77	68	15.1	11.9
Svaløf Blenda	57.7	9.2	38.5	5.40	5.66	118	76	90	14.0	14.7
Svaløf Herkules...	57.7	10.5	34.2	4.01	6.16	135	56	98	11.7	18.0

følger Stormont Gossamer, Concurrent og Hohenheim. Lavest udbytte giver Liral Crown med kun 669 kg langtave pr. ha i gennemsnit af alle årene eller ca. 13 pct. mindre end Liral Sussex.

Blårudbyttet er noget mere varierende end udbyttet af langtave. Størst har det været for Stormont Cirrus med 660 kg pr. ha og mindst for Liral Crown med 516 kg eller godt 20 pct. lavere.

Frøudbyttet er størst hos de tre sorter, der giver det laveste udbytte af langtave og højest hos Concurrent med i gennemsnit 13.8 hkg pr. ha. En mellemstilling indtager Liral Crown og Hohenheim med 10—11 hkg frø pr. ha, medens de tre resterende sorter ligger omkring 9 hkg pr. ha.

I perioden 1933—1935 har sorterne Stormont Cirrus, Concurrent, Liral Dominion, Lyngby nr. 21 og »Tommerup« deltaget i forsøgene, 8 ialt — alle tre år ved Lyngby og Blangstedgaard og de to sidste ved Højer. Stormont Cirrus har her givet det største langtaveudbytte, 744 kg pr. ha i gennemsnit, derefter følger Liral

Dominion med 703 kg eller ca. 6 pct. lavere, Concurrent og Lyngby nr. 21 med henholdsvis 647 og 608 kg pr. ha eller 87 pct. og 82 pct. af Stormont Cirrus's langtaveudbytte. Helt for sig selv ligger »Tommerup« med under 500 kg langtave pr. ha eller kun 67 pct. af Stormont Cirrus's.

Derimod er blårudbyttet omtrent ens hos de fire sidstnævnte sorter, ca. 600 kg pr. ha og omkring 100 kg lavere end for Stormont Cirrus, der i gennemsnit har givet 688 kg pr. ha.

Concurrent har også her størst frøudbytte, 12.8 hkg pr. ha efterfulgt af »Tommerup« med 11.2 hkg og Lyngby nr. 21 med 9.7 hkg pr. ha. De to irske sorter, der giver mest langtave, har mindst udbytte af frø.

I årene 1933—1934 har fire sorter været i forsøg, hvor de kan sammenlignes med Stormont Cirrus og Concurrent, det er den nordirske sort I. W. S., den tyske sort Mathis Edelflachs og de to Svaløfsorter Blenda og Herkules. For I. W. S., Mathis Edelflachs og Blenda ligger udbyttet af langtave på kun ca. 3 fjerdedele af Stormont Cirrus, for Herkules på godt halvdelen. Med undtagelse af I. W. S. har de også alle et lavere blårudbytte, medens frøudbyttet er større, men dog væsentlig lavere end for Concurrent.

Nedenstående gives en oversigt over sorterens strå længde og stråstivhed samt tidspunkt for blomstringens begyndelse og for ruskning:

Sort	Strå- længde cm	Lejetil- bøjelighed 1—10*)	Dato for	
			blomstring juni	ruskning august
Liral Sussex.....	72	3	25	31. juli
Stormont Cirrus.....	75	6	28	3
Stormont Gossamer.....	72	5	28	3
Concurrent.....	67	2	29	4
Hohenheim.....	73	4	28	3
Liral Crown.....	68	3	26	1
Liral Dominion.....	70	4	28	2
Lyngby nr. 21.....	66	5	28	2
Tommerup.....	63	4	27	1
I.W.S.....	76	6	28	2
Mathis Edelflachs.....	69	1	25	30. juli
Svaløf Blenda.....	68	6	26	1
Svaløf Herkules.....	59	4	25	1

*) 10 = mest.

De irske sorter er gennemgående de længste og ligger alle på 70 cm og derover. Længst er I. W. S. og Stormont Cirrus på henholdsvis 76 og 75 cm og kortest Liral Dominion på 70 cm. Også den tyske sort Hohenheim er gennemsnitlig over 70 cm. Tommerup og Herkules er kortest og ligger omkring 60 cm, de øvrige sorter på sidst i 60erne.

Lejetilbøjeligheden er stærkt varierende. Størst er den hos Stormont Cirrus, I. W. S. og Blenda, men også Stormont Gossamer og Lyngby nr. 21 har udpræget tilbøjelighed til at gå i leje. Mathis Edelflachs er meget stråstiv, hvilket også gælder Concurrent og i nogen grad Liral Sussex og Liral Crown.

Mathis Edelflachs, Liral Sussex, Liral Crown, Tommerup, Svaløf Blenda og Svaløf Herkules er tidlige, de øvrige nogle dage senere både med hensyn til blomstring og modning.

Ud over de her nævnte sorter har Red Wing og Bison deltaget i enkelte forsøg, men deres taveudbytte har været så lille, at de er gået ud igen efter et enkelt års forsøg.

På grundlag af forsøgene i denne periode må Liral Sussex udpeges som den med henblik på tavemængde værdifuldeste sort, men også Concurrent giver et ret godt taveudbytte og navnlig et højt udbytte af frø.

Forsøgene 1939—1948.

Forsøgsbetingelser. I årene 1939—1948 er 13 forskellige hørsorter afprøvet i forsøg. En del af disse har også deltaget i forsøgene 1933—1939, men medens oparbejdningen her fandt sted efter forudgående dugrødning, er alle forsøgene 1939—1948 oparbejdet ved grønskætning. 5 sorter har været i forsøg hele perioden og for disse foreligger resultater af 34 forsøg ialt, der alle er medtaget i opgørelsen. Resten fordeles på to perioder 1941—1944 og 1945—1948 med 14 og 16 forsøg og henholdsvis 7 og 5 sorter. Liral Sussex og Concurrent går dog igen i alle tre forsøgsserier og er derfor brugt som målesorter.

Forsøgene har i alle årene været gennemført ved Lyngby og Aarslev og fra 1942 desuden ved Aakirkeby og Borris. De to førstnævnte forsøgssteder har henholdsvis let og god lermuldet jord, Aakirkeby svær lerjord og Borris god sandmuld.

Ved alle forsøgssteder har i de fleste tilfælde vårsæd, i regelen havre, og i nogle tilfælde rødfrugt været anvendt som forfrugt, ved Aakirkeby desuden i et par tilfælde vintersæd, ved Aarslev kløvergræs og ved Borris ærter og lupin. Gødskningen har varieret noget, men i regelen været 200 kg superfosfat, 200—300 kg kaligødning og 0—200 kg svovlsur ammoniak eller kalksalpeter pr. ha.

Også i disse forsøg har den anvendte rækkeafstand i de fleste tilfælde været ca. 12 cm og udsædsmængden omkring 130 kg velspirende frø pr. ha.

Ukrudtsbekæmpelse er gennemført i samme omfang som omtalt under forsøgsperioden 1949—1952, og der er gjort de sædvanlige optegnelser under væksten.

Strået er oparbejdet på forskellige skætterier og i alle tilfælde ved grønskætning, i 1939—1940 fra alle forsøgssteder hos Jacob Holm og Sønner, København, fra Aakirkeby derefter først ved Skævinge Hørfabrik, så ved Bornholms Hørfabrik, fra Lyngby alle årene ved Skævinge Hørfabrik og fra Aarslev og Borris først ved »Linum«, Viby, derefter ved Kolding Hørfabrik.

Forsøgsresultaterne. Stråudbyttet. I tabel 2 gives en oversigt over de enkelte sorters stråudbytte ved de forskellige forsøgssteder samt gennemsnit af samtlige forsøg og forholdstal for gennemsnitsudbyttet.

Stråudbyttet er meget nær ens ved Lyngby og Aarslev i perioden 1939—1948, lidt højere sidstnævnte forsøgssted i 1941—1944 og omvendt i 1945—1948. Ved Aakirkeby ligger det gennemgående lavt, — en undtagelse danner årene 1941—1944, — og ved Borris højt.

Priekulu linija 665 har både i gennemsnit og ved de enkelte forsøgssteder givet det største og Concurrent det mindste stråudbytte af de sorter, der har deltaget i forsøgene alle årene, medens sorterne Liral Sussex, Stormont Gossamer og Stormont Cirrus, der omtrent giver samme udbytte, ligger midt imellem disse.

Også i de korte forsøgsserier giver Concurrent mindst stråudbytte, ca. 90 pct. af Liral Sussex, på samme niveau ligger Hohenheim, men der er i disse ikke større forskel på stråudbyttet af de øvrige deltagende sorter. En undtagelse danner dog Svaløf Blenda og Hareskovgaard 5, der kun ligger lidt over Concurrent.

Tabel 2. Forsøgene 1939—1948. Stråudbytte.

Gennemsnit.

Sort	hkg pr. ha					Forholds- tal for gens.
	Aakirke- by	Lyngby	Aarslev	Borris	gens.	
1939—1948. 34 forsøg.						
Liral Sussex.....	36.3	50.5	50.1	54.5	48.3	100
Priekulu linija 665 . .	41.8	59.0	59.3	64.5	56.7	117
Stormont Gossamer .	36.3	48.4	48.5	52.6	46.8	97
Concurrent.....	35.5	44.4	44.3	49.9	43.7	90
Stormont Cirrus.....	36.9	51.0	51.3	52.3	48.4	100
1941—1944. 14 forsøg.						
Liral Sussex.....	44.5	47.0	48.6	48.8	47.3	100
Concurrent.....	45.1	41.1	43.7	46.5	43.9	93
Priekulu uzlab.....	42.9	45.9	47.3	51.3	46.8	99
Rota II.....	45.9	47.8	47.9	50.1	47.9	101
Hohenheim.....	42.1	44.6	42.8	42.1	43.0	91
Svaløf Herkules.....	47.3	42.1	47.2	53.3	47.1	100
Svaløf Blenda.....	43.3	44.6	45.1	49.4	45.5	96
1945—1948. 16 forsøg.						
Liral Sussex.....	30.2	60.9	52.4	58.7	50.6	100
Concurrent.....	28.3	54.1	46.9	52.4	45.4	90
Liral Prince.....	30.6	59.1	51.2	55.8	49.1	97
Lyngby 7.....	30.2	59.4	52.8	55.5	49.5	98
Hareskovgaard 5....	27.7	57.9	48.9	53.1	46.9	93

Omstående gives en oversigt over strå længde ved ruskning, lejetilbøjelighed, samt dato for begyndende blomstring og ruskning.

Strå længden er stærkt afhængig af vækstvilkårene. I gennemsnit har den for de fleste sorter ligget fra 75—80 cm, noget længere er dog Priekulu linija 665, og kortere Concurrent og Hohenheim. Også lejetilbøjelighed varierer en del og er gennemgående størst for de mere langstråede typer. En undtagelse danner de relativt kortstråede sorter Svaløf Blenda og Hohenheim, der er noget blødstråede. Concurrent er den mest stråstive.

Sorterne Hohenheim, Liral Sussex og Liral Prince hører til de tidligste, medens Priekulu linija 665, Svaløf Herkules og Concurrent er op til en uge senere rusketjenlig. I dato for begyndende blomstring er forskellen mindre, gennemgående kun 1—3 dage, mellem sorterne.

Sort	Strå- længde, cm	Karakter for lejetilbøje- lighed 0—10, 10 = mest	Dato for beg. blomstring juni	ruskning august
1939—1948. 34 forsøg				
Liral Sussex.....	77	3.0	25	5
Priekulu linija 665.....	86	3.9	28	12
Stormont Gossamer.....	75	3.1	25	4
Concurrent.....	68	1.8	27	8
Stormont Cirrus.....	78	4.2	25	6
1941—1944. 14 forsøg				
Liral Sussex.....	78	3.7	29	8
Concurrent.....	66	2.2	30	10
Priekulu uzlab.....	76	4.2	30	11
Rota II.....	79	4.6	30	9
Hohenheim.....	70	5.0	1. juli	5
Svaløf Herkules.....	74	2.7	1. juli	12
Svaløf Blenda.....	75	4.2	29	10
1945—1948. 16 forsøg				
Liral Sussex.....	80	2.9	22	1
Concurrent.....	73	1.5	24	5
Liral Prince.....	80	2.9	22	1
Lyngby 7.....	80	4.1	23	3
Hareskovgaard 5.....	78	3.8	22	2

Taveudbyttet. Materialet er som tidligere nævnt oparbejdet ved grønskætning. Udbyttet af langtave er derfor, som det ses af tabel 3, relativt lille i forhold til udbyttet af blå.

Tave og blå er ikke underkastet yderligere rensning efter skætning. De fremkomne udbyttetal angiver derfor ikke mængden af rent materiale, men dette er, særlig for blårens vedkommende, iblandet større eller mindre mængder af bark- og vedrester. Der er dog næppe grund til at antage, at sorterne forholder sig væsentlig forskellig i den henseende, men at det kun er udbyttensiveauet, der ligger for højt, og særlig for blårens vedkommende, hvilket også fremgår ved en sammenligning med tallene fra perioden 1949—1952, hvor materialet blev oparbejdet efter forudgående rødning.

I gennemsnit giver Liral Sussex det største udbytte af langtave af samtlige sorter, medens Priekulu linija 665 ligger nogle få pct. lavere.

Tabel 3. Forsøgene 1939—1948. Udbytte af langtave og blå.

Sort	kg pr. ha										Gennemsnit.	
	Aakirkeby		Lyngby		Aarslev		Borris		gens.		Forholdstalsgens.	
	langtave	blå	langtave	blå	langtave	blå	langtave	blå	langtave	blå	langtave	blå
1939—1948. 34 forsøg.												
Liral Sussex.....	516	670	893	818	654	995	773	933	720	863	100	100
Priekulu linija 665....	615	700	724	1272	636	1218	808	1298	693	1144	96	133
Stormont Gossamer.....	445	687	770	848	601	954	697	969	638	871	89	101
Concurrent.....	467	760	686	812	593	847	719	789	621	807	86	94
Stormont Cirrus....	461	683	756	1027	565	1150	577	1079	602	1003	84	116
1941—1944. 14 forsøg.												
Liral Sussex.....	738	945	951	622	662	1075	593	900	746	880	100	100
Concurrent.....	640	1020	719	690	534	998	601	731	624	857	84	97
Priekulu uzlab.....	653	820	801	633	589	1075	679	983	682	874	91	99
Rota II.....	723	917	781	781	494	1183	504	927	627	956	84	109
Hohenheim.....	749	662	748	703	521	1005	393	932	607	829	81	94
Svaløf Herkules....	691	877	630	721	435	1235	574	1031	575	968	77	110
Svaløf Blenda.....	537	980	704	736	488	1088	470	1079	556	962	75	109
1945—1948. 16 forsøg.												
Liral Sussex.....	350	464	1098	1010	740	952	908	959	774	846	100	100
Concurrent.....	338	565	875	992	772	665	808	833	698	763	90	90
Liral Prince.....	347	496	977	1031	745	886	836	963	726	844	94	100
Lyngby 7.....	303	502	917	1134	707	1031	726	1080	663	937	86	111
Hareskovgaard 5....	247	503	891	1146	680	685	752	914	643	812	83	96

Resultaterne fra de enkelte forsøgssteder er dog ikke helt overensstemmende hermed. Ved Aakirkeby og Borris giver sidstnævnte sort henholdsvis ca. 20 og ca. 5 pct. mere end Liral Sussex og ved Aarslev er forskellen kun ca. 3 pct. i Liral Sussex's favør. Også sorterne Liral Prince og Priekulu uzlab hører til de højestydende både med hensyn til gennemsnitsudbyttet og med hensyn til udbyttet på de enkelte forsøgssteder.

Svaløfsorterne Blenda og Herkules samt Stormont Cirrus, Hareskovgaard 5 og Hohenheim har det mindste langtaveudbytte. Sidstnævnte synes dog at indtage en særstilling ved Aakirkeby, hvor den udbyttmæssigt set ligger i niveau med Liral Sussex. De øvrige sorter indtager en mellemstilling.

Også blårudbyttet varierer stærkt. Særlig højt er det for Priekulu linija 665, men også Stormont Cirrus, Lyngby nr. 7, de to

Svaløfsorter og Rota II, har højt blårudbytte, medens det for Concurrent er relativt lavt.

På grundlag af udbyttetallene for strå og tave er nedenstående tal beregnet.

Sort	pct. tave af strå	pct. langtave af tave ialt
1939—1948		
Liral Sussex.....	32.8	45.8
Priekulu linija 665.....	32.4	37.7
Stormont Gossamer.....	32.2	42.8
Concurrent.....	32.7	43.5
Stormont Cirrus.....	33.2	37.5
1941—1944		
Liral Sussex.....	34.4	45.9
Concurrent.....	33.7	42.1
Priekulu uzlab.....	33.2	43.8
Rota II.....	33.0	39.6
Hohenheim.....	33.4	42.3
Svaløf Herkules.....	32.7	37.3
Svaløf Blenda.....	33.4	36.6
1945—1948		
Liral Sussex.....	32.0	47.8
Concurrent.....	32.2	47.8
Liral Prince.....	32.0	46.2
Lyngby 7.....	32.2	41.4
Hareskovgaard 5.....	31.0	44.2

Medens stråets taveindhold hos de forskellige sorter er praktisk taget ens, er der nogen forskel i forholdet mellem udbyttet af langtave og blår. Et gunstigt forhold findes hos sorterne Liral Sussex, Liral Prince, Concurrent, Priekulu uzlab og tildels også Stormont Gossamer og Hohenheim, medens det er særlig ugunstigt hos Svaløfsorterne Herkules og Blenda, samt hos Priekulu linija 665 og Stormont Cirrus.

Af væsentlig betydning for dette forhold er utvivlsomt tavens styrke, og særlig ved grønskætningen vil den være afgørende, fordi skætteturbinnerne behandling af strået her er noget mere hård end ved skætning efter forudgående rødning. Der er derfor grund til at antage, at ovennævnte sorter med ugunstigt forhold langtave/blår, alle andre forhold lige, har relativt ringe tavestyrke.

Sort	Værdital			Forholdstal for ialt
	langtave	blår	ialt	
1939—1948				
Liral Sussex.....	37.3	9.7	47.0	100
Priekulu linija 665.....	35.6	11.5	47.1	100
Stormont Gossamer.....	33.5	9.4	42.9	91
Concurrent.....	33.0	8.5	41.5	88
Stormont Cirrus.....	31.5	9.4	40.9	87
1941—1944				
Liral Sussex.....	36.8	11.0	47.8	100
Concurrent.....	32.0	10.2	42.2	88
Priekulu uzlab.....	34.0	9.4	43.4	91
Rota II.....	31.2	10.4	41.6	87
Hohenheim.....	(Kun vurderet et enkelt år)			
Svaløf Herkules.....	27.9	11.4	39.3	82
Svaløf Blenda.....	27.3	10.3	37.6	79
1945—1948				
Liral Sussex.....	37.8	8.3	46.1	100
Concurrent.....	34.0	6.7	40.7	88
Liral Prince.....	35.6	8.0	43.6	95
Lyngby 7.....	31.8	8.7	40.5	88
Hareskovgaard 5.....	30.6	7.7	38.3	83

Efter skætningen er langtave og blå underkastet en kvalitativ vurdering. Ved denne gås der ud fra en middelmåls kvalitet, for langtave y2C¹⁾, der er sat til kvalitetstallet 5.00, for blåren kvaliteten y4, der sættes til 1.00. For bedre eller dårligere kvaliteter forhøjes henholdsvis formindskes kvalitetstallet efter en bestemt skala. Ved at multiplicere kvalitetstallet med hver sorts gennemsnitlige udbytte af langtave og blå fås de i ovenstående oversigt anførte værdital, der er et udtryk for tavens relative økonomiske værdi.

¹⁾ Betydningen af de ved vurderingen anvendte tal og bogstaver er følgende:

Langtave:

Længde: z = < 50 cm, y = 50—70 cm, x = > 70 cm.

Spindelighed: A—E, hvor A er bedst.

Renhed: 1—5, hvor 1 er bedst og 5 svarer til højst en halv snes procent skæver i taven.

Blår:

Længde: x, y og z betegner henholdsvis lang, middel og kort.

Renhed: 1—7, hvor 1 er renest.

Tabel 4. Forsøgene 1939—1948. Frøudbytte
(10 pct. vand).

Gennemsnit.

Sort	hkg pr. ha					For- holdstal for frø- udbytte	Frø- stør- relse, mg
	Aa- kirkeby	Lyngby	Aars- lev	Borris	gens.		
1939—1948. 34 forsøg.							
Liral Sussex	6.4	7.4	8.0	3.7	6.6	100	5.1
Priekulu linija 665.	5.9	6.4	7.1	2.9	5.8	88	5.2
Stormont Gossamer	6.4	7.2	7.1	3.6	6.2	94	5.0
Concurrent	9.3	11.2	12.5	5.9	10.1	153	5.6
Stormont Cirrus . . .	6.6	6.5	6.9	3.4	6.0	91	5.0
1941—1944. 14 forsøg.							
Liral Sussex	8.1	6.5	6.6	4.8	6.5	100	5.1
Concurrent	11.5	10.1	10.4	7.1	9.9	152	5.6
Priekulu uzlab	9.3	8.1	7.8	6.3	7.9	122	5.7
Rota II	8.8	7.1	7.0	5.3	7.0	108	5.4
Hohenheim	6.5	6.4	5.4	2.7	5.3	82	5.3
Svaløf Herkules . . .	10.1	8.0	8.2	7.1	8.3	128	5.9
Svaløf Blenda	9.0	8.0	7.7	5.8	7.7	118	5.3
1945—1948. 16 forsøg.							
Liral Sussex	5.1	7.9	8.2	2.9	6.0	100	5.1
Concurrent	7.6	12.1	12.6	5.0	9.3	155	5.6
Liral Prince	5.1	8.0	8.2	2.6	5.9	98	5.2
Lyngby 7	5.2	8.3	7.9	2.9	6.1	102	4.8
Hareskovgaard 5 . .	5.2	8.4	8.3	3.0	6.2	103	4.7

Det må ved vurderingen af ovennævnte tal erindres, at der kun er taget hensyn til værdien af langtave og blå. Frøets værdi er således ikke medregnet, og for en sort som Concurrent vil det være af ret væsentlig betydning for dens placering ikke mindst, når frøpriserne er høje. Værditallet tager heller ikke hensyn til de forskelle i oparbejdningsomkostningerne, der kan fremkomme mellem to sorter som følge af et forskelligt taveindhold i strået. Men med disse forbehold in mente er det en hjælp ved vurderingen af de enkelte sorters dyrkningsværdi.

Taveværdien er ens for Liral Sussex og Priekulu linija 665, og kun for Liral Prince nærmer den sig disse. For Concurrent ligger den på 88 pct. deraf, og de fleste andre sorter ligger deromkring. For de to Svaløfsorter og Hareskovgaard 5 ligger den dog væsentlig lavere.

Frøudbyttet. I tabel 4 findes en oversigt over sorterne gennemsnitlige frøudbytte på de enkelte forsøgssteder og som gennemsnit af samtlige forsøg.

Frøudbyttet er gennemgående størst ved Lyngby og Aarslev og mindst ved Borris, men på alle forsøgssteder giver Concurrent mest, 20—30 pct. mere end de sorter, der følger nærmest efter, de to Svaløfsorter og Priekulu uzlab. Et særlig lille frøudbytte har Hohenheim og Priekulu linija 665, kun godt halvdelen af Concurrents. Resten af sorterne giver omkring middeludbytte, svarende til frøudbyttet af Liral Sussex. En undtagelse danner Rota II, der giver 8 pct. mere.

Forsøgene 1949—1952.

Forsøgsbetingelser. Forsøgene er i perioden 1949—1952 gennemført på svær lerjord ved Aakirkeby, på let og god lermuldet jord ved henholdsvis Lyngby og Aarslev. 1949 lå forsøget på god sandmuld ved Borris, men blev efter oprettelsen af forsøgsstationen ved Ødum 1949 flyttet hertil, hvorfra der således foreligger 3 års forsøgsresultater. Jordbunden er her god lermuld med lerunderlag. Forsøget 1949 ved Aakirkeby blev oparbejdet ved grøn-skætning. Resultatet heraf er ikke medregnet i opgørelsen, der omfatter de øvrige 15 forsøg, alle oparbejdet på forsøgsstationen ved Aarslev efter forudgående rødning samme sted.

Tabel 5 viser nedbørens mængde og fordeling ved de forskellige forsøgssteder i de fire forsøgsår og tabel 6 udbyttet af langtave i gennemsnit af de 8 sorter, der har deltaget i samtlige forsøg.

Det ses af tabel 6, at der på alle forsøgssteder er betydelig variation i langtaveudbyttet fra år til år og en sammenligning med tabel 5 viser god overensstemmelse mellem nedbørens fordeling og mængde og udbytte. Således er 1949 og 1952 karakteriseret ved ret gunstige nedbørsforhold og relativt høje udbytletal på alle forsøgsstederne. En undtagelse danner Ødum i 1952, men årsagen hertil må formentlig først og fremmest søges i den ret stærke ukrudtsbestand, der ifølge notaterne har været i forsøget, samt i en for lille plantebestand, forhold der må ses i sammenhæng med den sparsomme nedbør og mangel på varme i forsommeren.

Tabel 5. Nedbør, mængde og fordeling.

År	Dec.-febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Dec.-febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli
Nedbør, mm												
	Aakirkeby						Lyngby					
1949	—	—	—	—	—	—	112	31	69	90	35	64
1950	274	26	59	24	41	90	213	24	52	42	37	93
1951	192	75	14	51	74	38	216	94	46	66	55	57
1952	170	8	27	47	69	39	120	23	35	35	58	65
Normalen...	166	39	42	38	46	62	135	33	40	41	57	66
	Aarslev						Ødum					
1949	84	23	38	75	35	83	127	15	47	38	28	50
1950	212	34	47	21	28	95	179	25	52	13	31	65
1951	226	54	66	82	15	99	210	41	52	66	27	29
1952	141	35	25	35	68	74	96	19	25	12	34	49
Normalen...	134	34	41	40	48	61	148	46	45	46	46	66
Nedbørsdage $\geq$ 1 mm nedbør.												
	Aakirkeby						Lyngby					
1949	—	—	—	—	—	—	—	9	14	10	8	9
1950	—	4	12	5	8	10	—	4	10	9	8	11
1951	—	0	4	4	6	9	—	4	11	6	8	13
1952	—	6	9	13	14	13	—	11	9	12	18	15
	Aarslev						Ødum					
1949	—	5	10	10	9	8	—	5	10	9	4	8
1950	—	7	11	6	12	12	—	7	10	7	11	13
1951	—	10	13	6	7	9	—	9	13	5	5	9
1952	—	5	8	12	16	12	—	8	12	10	17	15

Tabel 6. Udbytte af langtave, hkg pr. ha.

Gennemsnit af 8 sorter.

År	Aakirkeby	Lyngby	Aarslev	Ødum
1949.....	—	8.59	9.03	8.20
1950.....	3.59	4.89	5.71	4.20
1951.....	3.53	8.39	5.43	5.32
1952.....	7.20	11.24	8.52	3.01

Som forfrugt for spindhørren er ved Aakirkeby anvendt kløvergræs og rodfrugter, ved Lyngby og Aarslev havre, ved sidstnævnte forsøgssted i 1951 dog byg, ved Borris 1949 havre og ved Ødum 1950 bederoer, 1951 byg og 1952 igen bederoer.

Af kvælstofgødning er der til forsøgsafgrøden anvendt ca. 100 kg svovlsur ammoniak årligt ved alle forsøgsstederne, des-

uden ca. 300 kg 40 pct. kaligødning og ca. 200 kg superfosfat pr. ha. Kali- og fosforsyre-gødningen er udbragt i februar-marts og kvælstofgødningen i april. Parcelstørrelsen har været 25—30 m² med 4—6 gentagelser.

Såningen har gennemgående fundet sted omkring 20.—25. april, i 1950—1951 dog ca. 8 dage senere ved Aarslev og Ødum. Rækkeafstanden har været 12—15 cm, og der er tilstræbt en såmængde på ca. 130 kg velspirende frø pr. ha. Under væksten har der, i regelen ved håndlugning og håndhakning, i nogle tilfælde dog også ved hjælp af kemiske midler, fundet nogen ukrudtsbekæmpelse sted i forsøgene.

Ved Aarslev er der iagttaget nogen sortsforskel med hensyn til modtagelighed overfor visse sygdomme som hørrust (*Melamp-sora lini*) og stængelpletsyge (*Polyspora lini*), og der er givet karakter for sundhed. I årene 1950—1951 iagttoges angreb af hørjordlopper (*Longitarsus parvulus* og *Aphona euphorbiae*), der dog bekæmpedes ved sprøjtning med D. D. T.

Efter ruskningen, der har fundet sted omkring 1. august, er hørrønnen forvejet 2—3 dage på skår og derefter vejret færdig i langhobe eller i et tyndt lag langs en ståltråd.

Efter frøafrivning, i nogle tilfælde før denne, er strået sendt til forsøgsstationen ved Aarslev, hvor en efter hørrønnen længde varierende del af stråmængden fra hver parcel, i regelen 20 pct. i nogle tilfælde dog 50 pct. eller mere er oparbejdet efter forudgående rødning. Langtave og blå er derefter underkastet subjektiv, kvalitativ vurdering, langtaven desuden bestemmelse af finhed og brudlængde.

Skævemængden i langtaven er kun undtagelsesvis større end 1 pct., ligger i regelen omkring 0.1—0.5 pct. I blåren er den noget højere, dog sjældent over 2—3 pct. Ved beregningen af taveudbyttet er der derfor ikke foretaget nogen korrektion af de fundne vejetal.

For de sorter, som ikke har deltaget i alle forsøgene, er der i gennemsnitsberegningerne foretaget en omregning i forhold til de sorter, der har været med i alle forsøg.

Såmængde og plantebestand. Ifølge planen er der i forsøgene tilstræbt en såmængde på ca. 130 kg velspirende frø pr. ha af

samtlige sorter, og som det fremgår af nedenstående oversigt, har den virkelige såmængde for de enkelte sorter ligget på ca. 130—140 kg pr. ha i gennemsnit. Såmængden synes dog gennemgående at have været 3—4 pct. større ved Aakirkeby og ved Lyngby end på de to andre forsøgssteder. Ved fastsættelse af såmængden er der taget hensyn til variationerne i frøets spireevne, men kun i nogen grad til forskellene i frøenes 1000-kornsvægt, og at denne sidste varierer betydeligt fremgår af sidste kolonne i nedenstående oversigt. Svaløf Margareta og Hareskovgaard 75 repræsenterer her yderpunkterne med en frøvægt på henholdsvis 6.10 og 4.53 mg, men ellers ligger de fleste sorter fra 5.00—5.50. Forskellen i 1000-kornsvægt kan således andrage helt op til omkring 25 pct., og dette øver naturligvis indflydelse på det antal spiredygtige frø, der i virkeligheden sås pr. m², hvilket også fremgår af oversigten, der angiver gennemsnittet for sorterne ved de forskellige forsøgssteder og for samtlige forsøg.

Særlig mellem de to tidligere nævnte sorter, Svaløf Margareta og Hareskovgaard 75, er forskellen stor — 2185 frø pr. m² mod 2571 eller ca. 20 pct. mere for sidstnævnte sort.

Oversigt over såmængde, kg pr. ha, antal spiredygtige frø pr. m², samt udsædens gens. 1000-kornsvægt.

	Aakirkeby		Lyngby		Aarslev		Ødum		Gennemsnit		Gennemsnit 1000-kornsvægt, g
	Så- mæng- de	Antal spire- dygtige frø pr. m ²	Så- mæng- de	Antal spire- dygtige frø pr. m ²	Så- mæng- de	Antal spire- dygtige frø pr. m ²	Så- mæng- de	Antal spire- dygtige frø pr. m ²	Så- mæng- de	Antal spire- dygtige frø pr. m ²	
Hareskovgaard 75	131	2585	133	2638	131	2920	128	2860	131	2751	4.53
Percello.....	136	2241	135	2219	131	2273	130	2223	133	2239	5.71
Liral Sussex.....	133	2418	135	2443	129	2460	128	2435	131	2439	5.19
Svaløf Margareta.	147	2178	144	2124	134	2222	134	2217	140	2185	6.10
Hollandia.....	134	2361	133	2346	131	2354	132	2382	133	2361	5.39
Formosa.....	142	2456	142	2302	130	2323	134	2399	137	2370	5.25
Øtofte L. 47.....	139	2599	139	2589	130	2505	131	2497	135	2548	5.10
Concurrent.....	142	2546	143	2561	132	2462	133	2475	138	2511	5.19
Cascade.....	135	2550	133	2490	135	2625	130	2521	133	2547	5.19
Øtofte 356.....	128	2455	130	2504	131	2525	135	2592	131	2519	5.12
Svaløf Kristina...	134	2335	134	2335	135	2344	131	2282	134	2324	5.51
Svaløf Gerda....	145	2061	145	2061	132	2407	132	2409	139	2235	5.30
Øtofte L. 16.....	136	2340	136	2340	131	2519	138	2650	135	2462	4.98

I forsøgene ved Lyngby og Aarslev har man ved plantetællinger fået oplysninger om bestanden af de forskellige sorter. Nedenstående er disse tal angivet sammen med procent planter ved høst af udsået spiredygtigt frø og procent overlevende planter:

	Planteantal, m ² .						Forskel i plantetal			
	Lyngby		Aarslev		Gens.		Gens. af 5 forsøg ved spiring og		ruskning ialt pct.	
	v. ruskning	% af udsået frø	v. ruskning	% af udsået frø	v. ruskning	% af udsået frø	v. spiring	v. ruskning		
Hareskovgaard										
75.....	1624	62	1851	64	1722	63	1990	1850	140	7
Percello.....	1274	57	1413	62	1334	59	1662	1600	62	4
Liral Sussex....	1336	55	1567	65	1435	59	1688	1660	28	2
Svaløf Margareta	1307	62	1378	61	1337	61	1542	1486	56	4
Hollandia.....	1355	58	1390	58	1370	58	1686	1604	82	5
Formosa.....	1412	61	1483	63	1442	60	1738	1670	68	4
Øtofte L. 47....	1487	57	1539	61	1509	59	1816	1674	142	8
Concurrent.....	1510	59	1514	61	1512	60	1822	1734	88	5
Cascade.....	1369	55	1503	57	1423	56	1830	1642	188	10
Øtofte 356.....	1520	61	1415	56	1468	58	1750	1686	64	4
Svaløf Kristina..	1394	60	1340	57	1367	58	1468	1388	80	5
Svaløf Gerda...	1317	64	1584	71	1406	67	—	—	—	—
Øtofte L. 16....	1290	55	1512	66	1364	59	—	—	—	—

Som det ses, er der med en enkelt undtagelse ret god overensstemmelse mellem resultaterne fra de to forsøgssteder. Plantebestanden er ved ruskning ca. 60 pct. af det udsåede antal spiredygtige frø. For Hareskovgaard 75 dog lidt højere, hvilket yderligere bidrager til at bringe plantetallet i vejret for denne sort. En sort som Cascade synes til gengæld at ligge temmelig lavt. At det ikke skyldes dårlig spiring fremgår af oversigtens 4. og 3. sidste kolonne, der viser planteantallet efter spiring og ved ruskning som gennemsnit af 5 forsøg, hvor begge disse tællinger findes. Medens plantetallet for de fleste sorter i vækstperiodens løb reduceres 5 pct. eller derunder, som følge af konkurrencen om plads, fugtighed, næring og lys samt angreb af svampe og skadedyr, ligger dette tal for Cascade på 10 pct. Muligvis hænger dette i nogen grad sammen med denne sorts ringe stråstyrke (side 478).

I det store og hele synes planteantallet ved høst at udgøre omkring 60 pct. af det udsåede antal spiredygtige frø, og dette har for Hareskovgaard 75, på grund af dennes lave 1000-kornsvægt, været så meget over de øvrige i forsøget deltagende sorter, at det næppe kan undgå at medvirke til denne sorts gode placering udbyttemæssigt set.

Tabel 7. Forsøgene 1949—1952. Stråudbytte.

Sort	hkg pr. ha					Gennemsnit.				
						Forholdstal.				
						Gens. af 8 først opførte sorter = 100				
	Aa- kirke- by	Lyng- by	Aars- lev	Ø- dum	gens.	Aa- kirke- by	Lyng- by	Aars- lev	Ø- dum	gens.
Hareskovgaard 75.	42.2	50.4	52.4	39.4	46.1	99	99	101	102	100
Percello.....	44.3	50.8	52.6	37.9	46.4	104	100	102	98	101
Liral Sussex.....	40.7	48.8	50.0	39.4	44.6	96	95	97	102	97
Svaløf Margareta..	44.8	52.5	54.4	41.5	48.3	105	103	105	108	105
Hollandia.....	41.9	50.1	52.2	37.0	45.3	98	99	101	96	99
Formosa.....	44.2	53.6	54.5	39.7	48.0	104	106	105	103	105
Øtofte L. 47.....	41.9	50.9	49.3	36.7	44.7	98	100	95	95	97
Concurrent.....	41.0	49.7	48.6	36.7	44.0	96	98	94	95	96
Cascade.....	44.6	53.9	55.0	40.9	48.6	105	106	106	106	106
Øtofte 356.....	44.2	56.8	56.4	37.8	48.8	104	112	109	98	106
Svaløf Kristina....	42.4	55.5	55.8	42.7	49.1	100	109	108	111	107
Svaløf Gerda.....	43.9	50.0	51.7	40.0	46.4	103	98	100	104	101
Øtofte L. 16.....	44.7	50.7	53.7	37.8	46.7	105	100	104	98	102

Stråudbyttet. I tabel 7 er sorterens stråudbytte opført som gennemsnit for hvert forsøgssted og for samtlige forsøg.

Stråudbyttet har gennemgående været 10—20 pct. større ved Lyngby og Aarslev end ved de to andre forsøgssteder, og var på alle forsøgsstederne væsentlig højere i 1949 og 1952 end i de to mellemliggende forsøgsår, der havde en dårlig fordeling af nedbøren. Størst stråudbytte giver de to Svaløfsorter Margareta og Kristina samt Øtofte 356, den hollandske sort Formosa og den amerikanske Cascade, der alle i gennemsnit ligger på omkring 48—49 hkg frøafrevet strå pr. ha eller ca. 10 pct. højere end Liral Sussex og Concurrent, der ligger lavest med omkring 44—45 hkg strå pr. ha. Resten af sorterne ligger derimellem. Nogenlunde overensstemmende hermed forholder sorterne sig på de enkelte forsøgssteder og i de enkelte forsøgsår.

De under væksten gjorde notater med hensyn til sundhed, lejetilbøjelighed, blomstring med mere er meddelt i nedenstående oversigt:

	Strå- længde v. rusk- ning, cm	Karakter for sund- hed	lejetil- bøjelig- hed ¹⁾	beg. blomstr. juni	Dato for afsl. blomstr. juli	rusk- ning august
Hareskovgaard 75.....	78	8.0	4.4	26	11	4
Percello.....	74	8.5	1.3	26	13	4
Liral Sussex.....	77	6.9	2.7	24	12	2
Svaløf Margareta.....	77	7.6	1.9	27	16	9
Hollandia.....	69	8.8	1.3	26	12	5
Formosa.....	76	8.3	1.9	28	14	7
Øtofte L. 47.....	69	6.8	2.7	28	15	7
Concurrent.....	69	6.6	2.6	27	15	7
Cascade.....	79	7.0	4.4	29	17	9
Øtofte 356.....	83	8.1	4.6	30	12	6
Svaløf Kristina.....	81	7.5	2.2	29	14	7
Svaløf Gerda.....	77	7.3	4.5	24	15	9
Øtofte L. 16.....	76	7.8	6.0	24	16	5

¹⁾ 0—10, 10 = mest.

Ved ruskning er strå længden målt, og som det ses, har der været en betydelig variation. Øtofte 356 og Svaløf Kristina er de længste, medens Concurrent og Øtofte L. 47 repræsenterer yderpunkterne til den anden side.

Ved Aarslev er der hvert år givet karakter for sundhed, og selv om forskellene ikke altid har været særlig store eller sikre, synes der dog at være tendens til, at de hollandske sorter Hollandia, Percello og Formosa har været ret sunde, medens særlig Concurrent har været noget angrebet, først og fremmest af *Poly-spore* og *Colletotrichum*. Hørrust (*Melampsora*) har kun været iagttaget i enkelte tilfælde og angreb heraf aldrig på den amerikanske sort Cascade.

Lejetilbøjeligheden, der har varieret en del, har været særlig stor hos Øtofte L. 16, noget mindre hos Øtofte 356, Svaløf Gerda, Hareskovgaard og Cascade, mindst hos de 3 hollandske sorter Percello, Hollandia og Formosa samt den svenske sort Svaløf Margareta.

Liral Sussex er tidligst og de svenske sorter Gerda og Margareta samt den amerikanske sort Cascade ca. 8 dage senere, de

øvrige sorter placerer sig derimellem. Varigheden af blomstringen er i gennemsnit af samtlige forsøg for de fleste sorters vedkommende 17—19 dage, for Svaløf Gerda og Svaløf Margareta samt Øtofte L. 16 varer den dog ca. 3 uger, for Øtofte 356 derimod kun ca. 14 dage. Sidstnævnte sort har således meget kortvarig blomstringstid. Mellem afsluttet blomstring og ruskemodenhed er der for alle sorter godt 3 uger, således at ruskningen i regelen har fundet sted 6 uger efter begyndende blomstring, lidt senere for de to Svaløfsorter Gerda og Margareta og lidt tidligere for Øtofte 356.

Taveudbyttet. Som nævnt er materialet oparbejdet ved håndskætning efter forudgående rødning, begge dele gennemført på forsøgsstationen ved Aarslev. I hosstående tabel 8 er opført sorterne gennemsnitlige udbytte af langtave og blå ved de fire forsøgssteder og gennemsnit af samtlige forsøg.

Udbyttet har været væsentlig lavere ved Aakirkeby og Ødum end ved de andre forsøgssteder. Som det ses af hovedtabellerne skyldes det dog særligt årene 1951 og 1952, — førstnævnte år for Aakirkebys vedkommende, sidstnævnte for Ødums og i begge tilfælde forårsaget af ugunstige nedbørsforhold. 1950 var udbyttet lavt ved alle forsøgsstederne og i 1949 relativt højt.

Af de sorter, der har deltaget i forsøgene i alle 4 forsøgsår, har Hareskovgaard givet det største udbytte — 695 kg langtave pr. ha. Samme udbytte er opnået af Svaløf Kristina og et lidt højere af Øtofte 356, men de to sidstnævnte sorter har kun deltaget i forsøgene de to sidste år.

For Cascade ligger langtaveudbyttet omtrent på samme niveau, medens Liral Sussex og den hollandske sort Percello ligger 3—4 pct. derunder. I en gruppe for sig ligger Svaløfsorterne Margareta og Gerda, de hollandske sorter Hollandia og Formosa, samt Øtofte 16, alle med et gennemsnitsudbytte på 636—652 kg pr. ha. Concurrent og Øtofte 47 er lavestydende med 627 kg langtave pr. ha i gennemsnit.

Som det fremgår af hovedtabellerne, er også blårudbyttet noget varierende efter årgang og forsøgssted. Det har gennemgående været højt 1952 og lavt 1951, højest ved Aakirkeby og lavest ved Ødum. Blårmængderne er dog ret små og udgør i

Tabel 8. Forsøgene 1949—1952. Udbytte af langtave og blår. Gennemsnit.

Sort	hkg pr. ha					Forholdstal. Gens. af 8 først opførte sorter = 100				
	Aa- kirke- by	Lyng- by	Aars- lev	Ø- dum	gens.	Aa- kirke- by	Lyng- by	Aars- lev	Ø- dum	gens.
Langtave.										
Hareskovgaard 75.	5.41	8.30	8.19	5.90	6.95	104	100	114	110	107
Percello.....	5.42	8.71	7.48	5.24	6.70	104	105	103	98	103
Liral Sussex.....	5.20	8.05	7.58	5.66	6.61	100	97	105	106	102
Svaløf Margareta..	5.24	8.29	7.11	5.44	6.52	100	100	99	101	100
Hollandia.....	4.84	8.53	7.00	5.23	6.40	93	103	97	98	98
Formosa.....	5.45	8.17	6.81	5.01	6.98	104	99	95	93	98
Øtofte L. 47.....	5.16	8.17	6.65	5.10	6.27	99	99	93	95	96
Concurrent.....	5.05	8.02	6.68	5.33	6.27	97	97	93	99	96
Cascade.....	4.55	9.13	7.84	5.84	6.84	87	110	109	109	105
Øtofte 356.....	5.51	8.83	8.19	5.63	7.04	106	107	114	105	108
Svaløf Kristina....	5.15	9.37	7.05	6.23	6.96	99	113	98	116	107
Svaløf Gerda.....	5.15	8.16	7.45	4.95	6.43	99	99	104	92	99
Øtofte L. 16.....	5.27	8.00	7.28	4.91	6.37	101	97	101	92	98
Blår.										
Hareskovgaard 75.	1.91	2.33	2.00	1.24	1.87	103	147	117	117	121
Percello.....	1.88	1.88	1.58	1.00	1.46	102	87	92	94	94
Liral Sussex.....	1.83	1.71	1.71	1.07	1.58	99	108	100	101	102
Svaløf Margareta..	1.79	1.46	1.71	0.96	1.43	97	92	100	91	95
Hollandia.....	1.81	1.38	1.49	0.94	1.38	98	81	87	89	89
Formosa.....	1.89	1.38	1.61	1.08	1.49	102	87	94	102	96
Øtofte L. 47.....	1.83	1.59	1.80	1.10	1.58	99	100	105	104	102
Concurrent.....	1.85	1.61	1.76	1.10	1.58	100	101	103	104	102
Cascade.....	2.08	1.75	1.82	1.11	1.69	112	110	106	104	109
Øtofte 356.....	2.13	2.51	1.74	1.05	1.87	118	158	102	99	121
Svaløf Kristina....	2.12	1.37	1.72	1.07	1.57	114	86	101	101	101
Svaløf Gerda.....	1.84	1.46	2.60	1.08	1.75	99	92	152	102	113
Øtofte L. 16.....	1.97	1.86	2.04	1.22	1.77	106	117	119	115	114

gennemsnit omkring 20 pct. af langtavemængden. Størst er det for de lang- og blødsræde sorter, Hareskovgaard og Øtofte 356, med 187 kg pr. ha og lavest for de 3 mere stivsræde hollandske sorter samt Svaløf Margareta med 140—150 kg pr. ha. De øvrige ligger derimellem.

I omstående oversigt anføres for de enkelte sorter ved hvert forsøgssted det på grundlag af gennemsnitsudbytterne beregnede gennemsnitlige taveindhold i frøafrevet strå samt procent langtave af tave ialt:

	Aakirkeby		Lyngby		Aarslev		Ødum		Gens.	
	% tave ialt af strå	% lang- tave af tave ialt	% tave ialt af strå	% lang- tave af tave ialt	% tave ialt af strå	% lang- tave af tave ialt	% tave ialt af strå	% lang- tave af tave ialt	% tave ialt af strå	% lang- tave af tave ialt
Hareskovgaard										
75.....	17.8	73.9	21.1	78.1	19.4	80.4	18.1	82.6	19.1	78.8
Percello.....	16.5	74.2	19.9	86.3	17.1	82.5	16.5	84.0	17.6	82.1
Liral Sussex....	17.3	74.0	20.2	82.5	18.5	81.5	17.1	84.1	18.4	80.7
Svaløf Margareta	15.7	74.5	18.6	85.0	16.2	80.6	15.4	85.0	16.6	81.5
Hollandia.....	15.9	72.8	19.6	87.0	16.3	82.4	16.7	84.8	17.2	82.3
Formosa.....	16.6	74.3	17.8	85.5	15.4	80.9	15.3	82.3	16.4	81.0
Øtofte L. 47....	16.7	73.8	19.2	83.7	17.1	78.7	16.9	82.3	17.8	79.9
Concurrent.....	16.8	73.2	19.4	83.3	17.4	79.1	17.5	82.9	17.8	79.9
Cascade.....	14.9	68.6	20.2	83.9	17.6	81.2	17.0	84.0	17.6	80.2
Øtofte 356.....	17.4	71.7	20.0	77.9	17.6	82.5	17.7	84.3	18.3	79.0
Svaløf Kristina .	17.1	70.8	19.4	87.2	15.7	80.4	17.1	85.3	17.4	81.6
Svaløf Gerda...	15.9	73.7	19.2	84.8	19.4	74.1	15.1	82.1	17.6	78.5
Øtofte L. 16....	16.2	72.8	19.4	81.1	17.4	78.1	16.2	80.1	17.4	78.3

Det ses af oversigten, at taveindholdet gennemgående er ret højt i Hareskovgaard 75, Liral Sussex og Øtofte 356, 18—19 pct., lavt i Formosa og Svaløf Margareta, der har omkring 16.5 pct., medens de øvrige sorter ligger derimellem med ca. 17.5 pct. tave. Af den samlede tave udgør langtaven 81—82 pct. hos de tre hollandske sorter, samt sorterne Svaløf Margareta og Svaløf Kristina, omkring 80 pct. hos Liral Sussex, Cascade, Concurrent og Øtofte L. 47 og 78—79 pct. hos de øvrige sorter. Sammenlignes dette med de tidligere refererede tal for lejetilbøjelighed, vil det ses, at sorter med ret stor tilbøjelighed gennemgående også har relativt stort blårudbytte, hvorfor der er grund til at antage, at en del af blåren er fremkommet ved ødelæggelse af taven som følge af lejesæd. En undtagelse danner den amerikanske sort Cascade, men denne har, som det fremgår af nedenstående oversigt over tavekvaliteten en ringe tavestyrke.

Iøvrigt ses det af oversigten, at der har været en ret betydelig variation i tavens længde, og at den er størst hos udprægede spindhørtyper som Øtofte 356, Hareskovgaard 75, Svaløf Kristina og Liral Sussex og mindst hos Concurrent og Øtofte L. 47, der er mere frørige typer.

Hvad angår tavens finhed, så varierer den fra forsøgssted til

Oversigt over tavekvaliteten.

	Længde	Finhed	Brudlængde	Glans og
	cm	Nm ¹⁾	km ²⁾	greb
Hareskovgaard 75.....	69	249	38.8	6.1
Percello.....	65	243	39.0	6.2
Liral Sussex.....	67	240	39.7	6.2
Svaløf Margareta.....	65	235	40.2	6.1
Hollandia.....	62	253	39.0	6.5
Formosa.....	64	239	39.0	6.0
Øtofte L. 47.....	61	236	38.0	6.1
Concurrent.....	61	236	39.1	5.9
Cascade.....	65	228	37.7	4.9
Øtofte 356.....	70	252	37.6	5.2
Svaløf Kristina.....	69	252	38.5	6.4
Svaløf Gerda.....	62	249	39.6	6.1
Øtofte L. 16.....	64	251	38.2	6.4

forsøgssted og fra år til andet, afhængig af vækstforholdene, og sorternes indbyrdes placering kan variere noget. Der er dog en tydelig tendens i tallene, således at det gennemgående er de samme sorter, der genfindes i den bedste henholdsvis dårligste gruppe ved f. eks. en tredeling af sortsmaterialet, således hører Hollandia, Øtofte 356, Øtofte 16 og Svaløf Kristina til førstnævnte og Cascade, Concurrent og Øtofte 47 til sidstnævnte gruppe.

Også med hensyn til tavens styrke findes en sådan gruppering, og i bedste gruppe vil man i regelen finde Svaløf Margareta, Liral Sussex, Hareskovgaard 75, den hollandske sort Percello og Concurrent og i den dårligste Cascade og Øtofte 356, måske navnlig fordi disse sorter har haft mest lejesæd. Lejesæd synes at nedsætte tavens styrke relativt stærkt og det samme gælder angreb af *Colletotrichum*, *Polyspora* og *Botrytis*.

Frøudbyttet. Tabel 9 angiver udbyttet af frø med 10 pct. vand i hkg pr. ha og i forholdstal, i gennemsnit for hvert forsøgssted og for alle forsøg.

Frøudbyttet har varieret noget fra forsøg til forsøg. For Øtofte 356 således fra 3.2—7.9 hkg og for Concurrent fra 6.9—14.1 hkg

¹⁾ $N_m = \text{metrisk nr.} = \frac{z \cdot l}{g}$, hvor z er antallet af taver, l disses længde i mm og g deres vægt i mg.

²⁾ $\text{km brudlængde} = \frac{\text{brudbelastning i g} \times N_m}{1000}$

Tabel 9. Forsøgene 1949—1952. Frøudbytte og frøvægt.

Gennemsnit.

Sort	hkg pr. ha					Forholdstal. Gens. af 8 først opførte sorter = 100					Vægt af 1000 frø g
	Aa- kirke- by	Lyng- by	Aars- lev	Ø- dum	gens.	Aa- kirke- by	Lyng- by	Aars- lev	Ø- dum	gens.	
Hareskovgaard 75	7.9	7.2	6.6	5.5	6.8	87	80	69	75	78	4.6
Percello	8.7	9.0	9.7	6.2	8.4	96	100	101	85	97	5.7
Liral Sussex	8.3	8.3	7.7	6.5	7.7	91	92	80	89	89	5.1
Svaløf Margareta	9.9	8.9	9.8	8.2	9.2	109	99	102	112	106	6.0
Hollandia	8.1	8.9	9.9	6.7	8.4	89	99	103	92	97	5.4
Formosa	9.0	9.0	9.9	7.3	8.8	99	100	103	100	101	5.5
Øtofte L. 47	10.4	10.4	11.3	9.1	10.3	114	116	118	125	118	5.4
Concurrent	10.7	10.2	11.5	8.8	10.8	118	113	120	121	118	5.4
Cascade	9.9	7.5	8.4	7.4	8.3	109	83	88	101	95	5.4
Øtofte 356	6.4	4.9	6.0	4.7	5.5	70	54	63	64	63	5.2
Svaløf Kristina	8.1	8.1	9.8	7.6	8.4	89	90	102	104	97	5.7
Svaløf Gerda	9.4	9.3	7.3	7.2	8.3	103	103	76	99	95	5.8
Øtofte L. 16	8.2	8.8	7.8	6.7	7.9	90	98	81	92	91	4.7
Gens.	8.8	8.5	8.9	7.1	8.3	97	94	93	97	95	5.4

pr. ha. Førstnævnte sort har givet mindst frøudbytte, i gennemsnit 5.5 hkg pr. ha, derefter følger Hareskovgaard 75 med 6.8 og Liral Sussex med 7.7 hkg pr. ha. Størst udbytte giver Concurrent og Øtofte L. 47, for begge vedkommende i gennemsnit 10.3 hkg pr. ha. De øvrige sorter ligger derimellem med gennemsnitligt 8—9 hkg frø pr. ha.

Frøstørrelsen er bestemt i forsøgene ved Lyngby og Aarslev samt i 1 forsøg ved Ødum. Mindst frøstørrelse har Hareskovgaard 75 og Øtofte L. 16 med en 1000-kornsvægt på henholdsvis 4.6 g og 4.7 g, derefter følger Liral Sussex med ca. 5.1 g. Svaløf Margareta har størst frøvægt, 6.0 g. De øvrige sorter ligger derimellem med en frøvægt på 5.4—5.8 g pr. 1000 frø.

Orienterende forsøg med sorter af spindhør.

Samtidig med gennemførelsen af de i det foregående omtalte ordinære sortsforsøg med spindhør, er der ved Lyngby og Aarslev desuden i en årrække gennemført orienterende sortsforsøg.

En del af de sorter, der har deltaget her, er senere optaget i de ordinære forsøg og for disses vedkommende er der gjort rede under omtalen heraf. Enkelte sorter er dog ikke kommet så vidt, i regelen fordi de udbyttmæssigt set ikke har kunnet klare sig.

De har kun været i orienterende forsøg, og disse skal kort omtales i det følgende.

De orienterende forsøg har i regelen ligget side om side med de ordinære. Forsøgsbetingelserne har derfor været de samme som omtalt under disse, og oparbejdningen af materialet har fundet sted samtidigt, ved grønskætning.

Gennemsnitsresultaterne fremgår af nedenstående oversigt.

Sort	Antal forsøg	Gennemsnitligt udbytte					Strå- længde cm	Lejetil- bøjelig- hed 0—10, 10 = mest	Dato for beg. blomstr. juni	rusk- ning august	Frø- stør- relse mg
		hkg pr. ha	frø	strå	kg pr. ha	blår					
		ialt			lang- tave						
					1940—1944						
Stormont Cirrus.	10	60.1	6.3	46.4	602	1135	71	4.8	28	5	4.6
Hareskovgaard											
16	10	58.4	6.6	44.2	596	1063	67	4.4	27	5	4.3
Lyngby nr. 15...	10	57.7	6.6	43.3	559	1075	68	5.0	27	5	4.4
					1943—1944						
Concurrent.	4	70.1	12.2	47.6	797	715	71	2.5	27	2	5.7
Daros I.	4	70.3	11.3	48.8	652	806	72	2.4	24	2	5.4
Daros II.	4	68.8	11.6	46.8	615	785	71	2.6	23	2	5.4
Lusatia.	4	67.8	12.4	46.1	602	794	71	2.5	23	2	5.5
Eckendorfer.	4	66.7	10.8	47.8	634	856	72	2.7	24	31. juli	5.4
					1946—1948						
Concurrent.	6	74.2	12.4	51.5	804	897	70	1.2	22	10	5.7
Rembrandt.	6	73.4	12.1	51.4	785	896	69	1.8	22	10	5.7

Sorterne Hareskovgaard nr. 16 og Lyngby nr. 15 er sammenlignet med Stormont Cirrus, som de i type ligner meget. De har dog begge et mindre udbytte af tave og blåer end Stormont Cirrus, selv om denne er relativt lavtydende, men giver lidt mere frø.

De tyske sorter Daros I og II, Lusatia og Eckendorfer samt den hollandske Rembrandt er frørige typer, men har dog med undtagelse af Lusatia alle et mindre frøudbytte end Concurrent. Også udbyttet af langtave er mindre end hos denne, for de fire tyske sorter 20—25 pct. under, for Rembrandt ca. 2 pct. Derimod er blårudbyttet på højde med eller over Concurrents. De har under middel strå længde, er stråstive og med undtagelse af Eckendorfer lidt sildige. Frøstørrelsen er over middel.

Oversigt over sorterne.

I de ved Statens Forsøgsvirksomhed i årene 1933—1952 gennemførte forsøg med spindhørsorter har efterhånden deltaget ca. 40 forskellige sorter i en længere eller kortere årrække. I årene 1933—1939 oparbejdedes materialet efter forudgående dugrødning (markrødning), i 1939—1948 ved grønskætning og 1949—1952 efter varmtvandsrødning. Sorterne Liral Sussex og Concurrent har deltaget i alle perioderne og dermed i alle tre oparbejdningssystemer, en del har deltaget i to, men flertallet kun i een periode og ved een oparbejdningssystem. Hovedresultatet af forsøgene er, for de enkelte sorters vedkommende, samlet i tabel 10 og efterfølgende korte omtale.

Sorter i forsøgene 1949—1952.

Hareskovgaard 75 er tiltrukket ved linieudvalg i Hareskovgaard 16 og tilhører O. Damsgaard-Sørensen, Værløse. Sorten har givet middelhøjt udbytte af strå, og af de sorter, der har deltaget i alle forsøgene, haft højest indhold og størst udbytte af langtave og blå, men lavest frøudbytte og frøvægt. Sorten er blåblomstret, ret tidlig, lang- men noget blødstræt og går ofte tidligt i leje. Frøvægten lille. Tavekvaliteten relativ god.

Percello, hollandsk sort fremstillet af P. J. Hijlkema ved krydsning Concurrent $\times$ Texala. Sorten har givet omkring middel stråudbytte, lidt over middel udbytte af langtave, og lidt under af blå og frø. Sorten er blåblomstret, ret tidlig, meget stråstiv og sund. Frøvægt omkring middel. Ret god tavekvalitet.

Liral Sussex, udsendt af Linen Industry Research Acc., Lambeg, Nord Irland. Strå- og frøudbytte henholdsvis lidt og en del under, men langtave- og blårudbyttet over middel. Blåblomstret, en af de tidligste af de i forsøgene prøvede sorter, ret stivstræt, noget modtagelig for sygdomme, har under middel frøvægt og relativ god tavekvalitet.

Svaløf Margareta tilhører Sveriges Utsädesförening, Svaløf. Fremgået ved krydsning af linierne 036 og 061, henholdsvis en gammel linie af stærkt spaltende materiale og en krydsning Herkules $\times$ italiensk hør. Ret højt stråudbytte, lille taveindhold, omkring middel langtave- og under middel blårudbytte. Frøudbyttet

Tabel 10. Oversigt over sorterne.

Sort Variety	Forsøgsperiode Period of the Experiments	Antal forsøg Numbers of Experiments	Forholdstal for gennemsnits- udbytte af Relative yield of:				Lejtelbøjelighed 1—10, 10=helt liggende Danger for lodging	Dato for ruskning Date for pulling August
			strå deseed- ed straw	frø seed	langtave long fibres	blår tow		
Hareskovgaard 75....	1949—1952	15	103	88	105	118	4.4	4
Percello.....	—	—	104	109	101	92	1.3	4
Liral Sussex.....	—	—	100	100	100	100	2.7	2
Svaløf Margareta....	—	—	108	119	99	94	1.9	9
Hollandia.....	—	—	102	109	97	87	1.3	5
Formosa.....	—	—	108	114	96	94	1.9	7
Øtofte L. 47.....	—	—	100	134	95	100	2.7	7
Concurrent.....	—	—	99	134	95	100	2.6	7
Cascade.....	1950—1952	10	109	108	103	107	4.4	9
Øtofte L. 356.....	1951—1952	8	109	71	107	118	4.6	6
Svaløf Kristina.....	—	—	110	109	105	99	2.2	7
Svaløf Gerda.....	1949—1950	7	104	108	97	111	4.5	9
Øtofte L. 16.....	—	7	105	103	96	112	6.0	5
Priekulu linija 665...	1939—1948	34	117	88	96	133	3.5	9
Stormont Gossamer...	—	—	97	94	89	101	2.8	1
Stormont Cirrus.....	—	—	100	91	84	116	3.8	3
Priekulu uzlab.....	1941—1944	14	99	122	91	99	3.1	7
Rota II.....	—	—	101	108	84	109	3.4	5
Hohenheim.....	—	—	91	82	81	94	3.7	1
Svaløf Herkules.....	—	—	100	128	77	110	2.0	8
Svaløf Blenda.....	—	—	96	118	75	109	3.1	6
Liral Prince.....	1945—1948	16	97	98	94	100	2.7	4
Lyngby nr. 7.....	—	—	98	102	86	111	3.8	6
Hareskovgaard 5.....	—	—	93	103	83	96	3.5	5
Liral Crown.....	1933—1939	21	94	112	87	89	2.7	3
Liral Dominion.....	1933—1935	8	94	100	88	97	3.6	4
Lyngby nr. 21.....	—	—	87	114	77	98	4.5	4
Tommerup.....	—	—	78	132	63	110	3.6	3
I.W.S.....	1933—1934	5	96	95	72	130	5.4	4
Mathis Edelflachs....	—	—	81	121	72	78	0.9	1
Hareskovgaard 16....	1940—1944	10	95	96	83	83	3.6	3
Lyngby nr. 15.....	—	—	93	96	78	84	4.1	3
Daros I.....	1943—1944	4	103	125	77	113	2.5	7
Daros II.....	—	—	98	127	73	110	2.7	7
Lusatia.....	—	—	97	137	72	111	2.6	7
Eckendorfer.....	—	—	100	119	76	120	2.8	4
Rembrandt.....	1946—1948	6	100	133	93	98	3.9	7

en del over middel og frøvægten høj. Sorten er blåblomstret, ret stivstrået, sund og har god tavekvalitet.

Hollandia, hollandsk sort, fremstillet af samme forædler som Percello. Krydsning F6 × Texala. Udbyttet af strå og langtave er omkring — og af blå og frø under middel. Frøvægt omkring middel. Sorten er blåblomstret, middeltidlig, kort, men meget stivstrået og sund. Taven af god kvalitet.

Formosa, fremstillet af samme forædler som Percello og af samme oprindelse som Hollandia. Sorten har givet noget over middel stråudbytte, men med lavt taveindhold og under middel udbytte af langtave og blå. Frøudbytte og frøstørrelse omkring middel. Sorten er hvidblomstret, ret sen, stivstrået, sund og har relativ god tavekvalitet.

Øtofte L 47, der tilhører Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger og Danske Landboforeningers Frøforsyning, er fremgået ved udvalg i Concurrent, samt *Concurrent* udvalgt i hvidblomstret frisk hør af prof., dr. J. C. Dorst, Wageningen, er begge hvidblomstrede og ligner hinanden meget. Begge har relativt lille stråudbytte, under middel langtave- lidt over middel blå- og højt frøudbytte, er lidt sildige, ret stivstråede og noget modtagelige for sygdomme. Frøvægt omkring og tavekvalitet lidt under middel.

Cascade, amerikansk, blåblomstret sort med strå-, langtave- og blårudbytte over middel og frøudbytte lidt under. Sorten er sildig, noget blødstrået, meget modstandsdygtig mod hørrust og iøvrigt ret sund, men med dårlig tavekvalitet. Frøvægt omkring middel.

Øtofte 356, samme ejere som Øtofte L 47, stammer fra en krydsning mellem to linier — nr. 13 og 16 — udvalgt i Lyngby nr. 21. Den er blåblomstret, har højt strå-, langtave- og blårudbytte og lavt udbytte af frø. Frøvægt omkring middel. Sorten er lang- og blødstrået, noget sildig, men ret sund. Tavekvaliteten under middel.

Svaløf Kristina tilhører Sveriges Utsädesförening, Svaløf. Fremgået ved krydsning mellem svensk landsort og (Herkules × 068), hvor sidstnævnte er udvalgt linie i hvidblomstret italiensk hør. Højt udbytte af strå og langtave. Udbyttet af blå omkring og af frø lidt under middel. Strået er langt med ret god stråstyrke

og af omkring middel sundhed. Sorten, der er blåblomstret, er lidt sildig og har tavekvalitet omkring og frøvægt over middel.

Svaløf Gerda samme ejere og samme oprindelse som *Margareta*. Har omkring middel udbytte af strå og langtave, over middel blå- og under middel frøudbytte. Den er blåblomstret, lidt sildig, noget blødt strået og modtagelig for sygsomme. Tavekvalitet over og frøvægt lidt under middel.

Øtofte L 16, samme ejere som *Øtofte L 47*, er udvalgt i Lyngby nr. 21. En blåblomstret sort med lidt over middel udbytte af strå, langtave og blå og lidt under af frø. Strået er middellangt med stærk tilbøjelighed til lejesæd. Frøvægt og tavekvalitet under middel.

Sorter i ældre forsøg.

Priekulu linija 665 er modtaget fra Lettische Langfaserlein, Riga, i 1940. Sorten har givet højt udbytte af strå og blå, medens udbyttet af langtave har været lidt under og af frø væsentlig under *Liral Sussex's*. Den er sildig, blåblomstret, meget langstrået og har nogen tilbøjelighed til at gå i leje. Frøene af omkring middelstørrelse.

Stormont Gossamer er modtaget fra Landbrugsministeriet i Nord-Irland. Udbyttet af frø, strå og navnlig af langtave under, men af blå på højde med *Liral Sussex*. Sorten er blåblomstret, tidlig og har strå af middel længde og stråstivhed. Frøstørrelse omkring middel.

Stormont Cirrus, modtaget fra samme institution som foranstående. Udbyttet af strå på højde med *Liral Sussex*. Sorten er blåblomstret, ret tidlig, har middellangt, noget blødt strå og frø af middelstørrelse.

Priekulu uzlab, fra samme sted som *Priekulu linija 665*. Har strå- og blåudbytte som *Liral Sussex*, et væsentlig højere udbytte af frø og et lavere af langtave. Er blåblomstret, lidt sildig og har omkring middellangt, lidt blødt strå. Frøstørrelsen over middel.

Rota II modtaget fra Lettische Langfaserlein, Riga. Har givet samme stråudbytte som *Liral Sussex*, et noget højere udbytte af frø og blå, men et væsentligt mindre langtaveudbytte. Den har middellangt, noget blødt strå, er blåblomstret og ret tidlig. Frøstørrelse over middel.

Hohenheim, blåblomstret, er tiltrukket ved Würtemberger Landessaatzuchtanstalt, Hohenheim, Tyskland. Udbyttet af både strå, langtave, blå og frø har været under Liral Sussex's. Sorten er meget tidlig, har lidt under middellangt, men noget blødt strå.

Svaløf Herkules, tiltrukket af N. Sylvén ved udvalg i en russisk handelsvare. Tilhører Sveriges Utsädesförening. Stråudbyttet som Liral Sussex's, blårudbyttet og navnlig frøudbyttet en del over, medens udbyttet af langtave ligger væsentlig under. Sorten er blåblomstret, lidt sildig, har lidt under middellangt strå med ret god stråstyrke. Frøene af over middelstørrelse.

Svaløf Blenda, der har samme forædler og ejer som foranstående, er fremgået ved udvalg i skånsk landhør. Har lidt mindre stråudbytte end Liral Sussex, et større udbytte af frø og blå, men et væsentligt mindre udbytte af langtave. Er blåblomstret, ret tidlig, har lidt under middellangt, noget blødt strå og lidt over middelstore frø.

Liral Prince, fra samme institution som Liral Sussex. Ligner denne meget, men har gennemgående et mindre taveudbytte.

Lyngby nr. 7 tilhører Statens Forsøgsvirksomhed i Plante-kultur, udvalgt i Lyngby nr. 21 fra afdøde konsulent Kierulf Petersen, Randers. Udbytte af strå og frø som Liral Sussex, af langtave en del mindre og af blå en del mere. Er blåblomstret, ret tidlig, har middellangt, noget blødt strå og frø af lidt under middelstørrelse.

Hareskovgaard 5 er tiltrukket af afdøde prop. A. P. Damsgaard-Sørensen ved udvalg i Tommerup hør og tilhører A. Nielsen & Co., A/S, Nykøbing F. Har givet lidt større frøudbytte end Liral Sussex, i andre henseender har udbyttet været mindre. Den er blåblomstret, ret tidlig og har middellangt, noget blødt strå. Frøstørrelsen lidt under middel.

Liral Crown, fra samme institution som Liral Sussex, har givet en del mere frø end denne, men mindre af strå og særlig af langtave og blå. Det er en blåblomstret, ret tidlig og stråstiv sort med strå af lidt under middellængde.

Liral Dominion, fra samme institution som Liral Sussex. Ligner Liral Crown meget, men har et lidt mindre frø- og lidt større taveudbytte, er lidt længere i strået og lidt senere ruske-moden end denne.

Lyngby nr. 21 er tiltrukket af konsulent Kierulf Petersen, Randers, ved linieudvalg i Rigahør. Udbyttet af frø en del over, af strå og særlig af langtave under Liral Sussex's, medens blårudbyttet er omtrent som dennes. Den er blåblomstret, ret tidlig, har under middellangt og et lidt blødt strå.

Tommerup, en blåblomstret type, indtil midten af 30erne dyrket til Tommerup Hørfabrik, stammende fra Rigahør. Frøudbyttet væsentlig og blårudbyttet noget over Liral Sussex's, men udbyttet af strå og navnlig af langtave væsentlig under. Har kort strå af omkring middel stråstivhed.

I. W. S. fra samme institution som Liral Sussex. Udbytte af strå og frø lidt, af langtave væsentlig under og af blå over dennes. Er blåblomstret, middeltidlig, og har langt, men noget blødt strå.

Mathis Edelflachs. Tysk sort med højt frøudbytte, men lavt udbytte af strå, langtave og blå. Kortstrået, meget tidlig og stråstiv.

Hareskovgaard 16, samme oprindelse og forædler og ejer som Hareskovgaard 5. Har lidt mindre strå- og frøudbytte end Liral Sussex og et væsentligt mindre udbytte af langtave og blå. Er blåblomstret, middeltidlig med lidt kort og blødt strå. Frøvægt lidt under middel.

Lyngby nr. 15. Tilhører Statens Forsøgsvirksomhed i Plante-kultur. Samme oprindelse som Lyngby nr. 7. Udbyttet i alle henseender, og særlig af blå mindre end af denne. Er blåblomstret og har lidt kort og temmelig blødt strå. Frøvægt omkring middel.

Daros I og Daros II, to tyske sorter, der ligner hinanden meget, modtaget fra Rudolf Pohl, Albrechtsdorf. Samme stråudbytte som Liral Sussex, højere udbytte af frø og blå, men væsentlig lavere langtaveudbytte. De er begge ret kortstråede, har ringe lejetilbøjelighed og er lidt sildige. Frøvægt lidt under middel.

Lusatia, tysk sort modtaget fra Kaiser-Wilhelm-Institut für Bastfaserforschung, Sorau. Lidt mindre udbytte af strå end Liral Sussex, men højere af blå og særlig af frø, medens udbyttet af langtave er væsentlig under. Blåblomstret, under middellangt strå og stråstiv, men lidt sildig. Frøvægt omkring middel.

Eckendorfer, tysk sort fra Staatliche Versuchs- und Forschungsanstalt, Dresden. Udbyttet af strå som af Liral Sussex — af frø og blår over — men af langtave væsentlig under dennes. Blåblomstret, middeltidlig sort med omkring middellangt strå af middel stråstivhed. Frøvægt lidt under middel.

Rembrandt, hollandsk sort, fremstillet af prof., dr. J. C. Dorst, Wageningen. Højt frøudbytte, medens udbyttet af strå og blår ligger omkring og af langtave under Liral Sussex. Sorten er blåblomstret, lidt sildig, har under middellangt strå med lidt tilbøjelighed til lejesæd. Frøvægt omkring middel.

Foruden de i foranstående nævnte spindhørsorter har enkelte andre deltaget i orienterende forsøg, det gælder således *Lyngby nr. 88*, *Riga-Hør*, *Ilguniliai II* og *Linkobis*. Den første tilhører Statens Forsøgsvirksomhed, medens de andre hidrører fra Randstaterne, men for dem alle gælder, at de hurtigt er udgået af forsøgene, i regelen fordi de har haft mindre taveudbytte end målesorten. De giver alle et væsentlig mindre taveudbytte end Liral Sussex.

Forsøg med udsæd af spindhørsorter fremavlet et forskelligt antal år her i landet.

Resultater fra sortsforsøgene med spindhør tydede på, at udbyttet af nogle sorter faldt, jo flere år et hørparti havde været dyrket på samme lokalitet.

For at få betydningen heraf forsøgsmæssigt belyst blev der i årene 1935—1939 ved Lyngby og i 1939 desuden ved Aarslev udført forsøg med spindhør, hvor der til udsæd blev anvendt frø fremavlet forskelligt antal år her i landet sammenlignet med indført elitefrø. Forsøgene påbegyndtes 1935 med 2 forsøgsled, elitefrø og 1. års avl her i landet, og de udvidedes årligt med nyt elitefrø til i 1939 at omfatte 5 forsøgsled. Kun forsøgene i 1939 er fuldstændige, i de foregående år mangler således 1—3 forsøgsled, repræsenterende frø avlet 2—4 år her i landet. De manglende tal er dog beregnet, således at alle forsøg er medtaget i opgørelsen.

Der er i forsøget anvendt sorterne Stormont Cirrus og Stormont Gossamer, samt i nogle tilfælde også Concurrent. Forsøgsbetingelserne er de samme som omtalt under sortsforsøg 1933—1939 og også her er materialet oparbejdet på Tommerup Hørfabrik efter forudgående dugrødning. Der foreligger resultater af ialt 6 forsøg, hvis gennemsnitsresultat er meddelt i nedenstående oversigt.

Oversigt over udbytte m. m. af spindhør efter 0—4 års avl af udsæden her i landet.

Års avl i	Udbytte, hkg pr. ha					Vækst- periodens	Plante- højde,
Danmark	ialt	frø	strå	lang- tave	blår	længde, dage	cm
af frø							
Stormont Cirrus							
0	76.4	8.6	58.1	7.32	6.05	91	80
1	74.9	8.6	57.1	7.56	5.85	91	77
2	71.1	8.6	53.4	6.99	5.58	90	75
3	67.6	8.9	49.0	6.16	4.69	89	72
4	63.8	11.7	41.3	4.18	5.27	87	68
Stormont Gossamer							
0	72.9	9.0	53.4	7.24	5.94	89	77
1	73.0	9.1	53.5	7.06	5.49	87	78
2	72.0	8.7	53.5	6.79	5.44	89	76
3	67.8	8.6	50.4	6.34	5.83	88	77
4	67.3	8.5	49.1	6.74	5.43	87	76

For Stormont Cirrus's vedkommende er såvel ialtudbyttet som udbyttet af strå, langtave og blår jævnt faldende med stigende antal års avl i Danmark af udsæden. Ved anvendelse af elitefrø er udbyttet af frøafrebet strå og strållængden således henholdsvis ca. 40 pct. og ca. 20 pct. større end ved anvendelse af frø avlet 4 år her i landet. For udbyttet af langtave og blår er de tilsvarende tal ca. 75 pct. og ca. 15 pct. Derimod er frøudbyttet ca. 25 pct. lavere, når der anvendes elitefrø i stedet for frø avlet her i landet. Det er således først og fremmest i udbyttet af langtave og frø, at der for Stormont Cirrus's vedkommende er sket en ændring ved anvendelse af frø avlet en årrække her i landet, og det er først efter 2 års avl, at denne ændring rigtigt tager til. Forandringen sker åbenbart i retning af en mindre taveydende og mere frørig type. Tanken ledes derfor hen på spørgsmålet om et naturligt udvalg, en tilpasning til klimaforholdene her i landet, således at en olie-

hørlignende type efterhånden tager overhånd i bestanden. Ses imidlertid på længden af vækstperioden, synes en sådan antagelse ikke at finde støtte, idet det da måtte forventes, at vækstperioden skulle tiltage i overensstemmelse med, at de frørige typer normalt har længere vækstperiode. Som det fremgår af oversigten, er vækstperiodens længde tværtimod formindsket med 5 pct.

I modsætning til Stormont Cirrus er de udbyttmæssige ændringer hos Stormont Gossamer væsentlig mindre ved fortsat frøavl her i landet. Forskellene overskrider i ingen tilfælde 10 pct. og er i de fleste tilfælde kun ca. 5, og det er bemærkelsesværdigt, at ændringerne i vækstperiodens længde og i planternes højde her helt er udeblevet eller er meget små.

Også for Stormont Gossamer er det ændringerne i udbyttet af langtave og frø, der er de relativt største. For langtaven er den 7 pct. og for frø ca. 5, men for sidstnævnte med modsat tendens af den, der fandtes hos Stormont Cirrus, idet der opnås størst udbytte ved anvendelse af elitefrø.

Selv om det også i dette tilfælde antages, at sorten rummer flere typer, således at en ændring i bestanden var mulig, så synes det, efter vækstperiodens længde og planternes højde at dømme, ikke at være sket, og ændringen i retning af større frøudbytte kan næppe være en ændring i retning af mere frørige typer, forårsaget af klimaet, idet denne egenskab da hos Stormont Gossamer skulle være repræsenteret af de langstråede typer, hvilket næppe er tænkeligt.

Årsagen til udbytteændringerne, der særlig er karakteristisk for Stormont Cirrus, må da åbenbart søges i andre forhold, og det er naturligt, at tanken faldt på sygdomme. Netop Stormont Cirrus viste i de senere år af forsøgsperioden ofte tegn på stærke svampeangreb, medens Stormont Gossamer havde et sundere udseende. Egentlige karakterer for sundhed er dog ikke givet i disse år.

I 1939 og 1940 blev der med henblik på angreb af stængelpletsyge (*Polyspora lini*) med assistance af Statens plantepatologiske Forsøg foretaget en undersøgelse, dels af de frøpartier, der var indført fra Nord-Irland i årene 1935—1939, og dels af stængelpletangrebet på de heraf fremvoksede planter. Undersøgelsen er

refereret i Tidsskrift for Planteavl, 1943, bd. 48, side 204 og følgende og skal kun resumeres her:

Angreb af *Polyspora lini* på spindhør, dyrket 1—5 år i Danmark.

Frø fra Nord- Irland. År	Antal prøver undersøgt af frø høstet		Frøangreb pct. på frø høstet		Gennemsnit, karakter 0—5 for angreb på stængel
	1939	1940	1939	1940	
1935.....	5	0	30.0	—	4.0
1936.....	18	9	5.7	19.4	2.1
1937.....	4	4	1.3	10.0	1.0
1938.....	2	2	0.0	5.5	1.5
1939.....	2	1	0.5	0.0	1.0

Tallene viser en tydelig sammenhæng mellem angrebsgraden og det antal år, udsæden har været fremavlet her i landet. Særlig efter 3. års avl synes angrebsgraden at tiltage stærkt, hvilket også stemmer med, at det navnlig var på det tidspunkt, at de store forandringer i udbyttetallene viste sig. Derimod synes undersøgelsen ikke at afsløre tydelige forskelle på de to sorter, omend der er en antydning af, at Stormont Cirrus var stærkere angrebet end Stormont Gossamer. Det siges dog i den omtalte beretning med henblik herpå, at undersøgelsen har omfattet et for lille materiale.

Da de gennemførte forsøg og undersøgelser således tydede på, at svampeangreb og ikke et naturligt udvalg var årsag til de stedfundne udbytteændringer, videreførtes forsøgene med de to sorter plus Concurrent i årene 1941—1942 ved Lyngby og Aarslev med frø af 5—7 års avl her i landet, således at en del af dette afsvampedes (tørafsvampet med 200 g af et kvikselvmiddel pr. 100 kg) og en anden del forblev uafsvampet.

Gennemsnitsresultaterne af disse forsøg findes anført i nedenstående oversigt.

Sort og præparation	Ialt	Udbytte, hkg pr. ha				Karakter 0—5 for angreb
		frø	strå	lang- tave	blår	
St. Cirrus, uafsv. . .	52.1	5.9	37.5	3.86	9.74	5
St. Cirrus, afsv. . . .	54.9	6.4	39.6	4.84	9.29	3
St. Gossamer, uafsv.	52.3	5.3	38.9	4.91	9.76	5
St. Gossamer, afsv.	54.0	5.3	40.2	4.66	10.68	3÷
Concurrent, uafsv.	60.1	9.7	39.8	5.29	8.92	1+
Concurrent, afsv. .	61.5	9.7	40.8	5.56	8.61	1+

Som det ses af oversigten, har der været positivt udslag for afsvampningen for alle sorterne, men særlig har dette været tilfældet for Stormont Cirrus. Her er det ikke mindst udbyttet af langtave og frø, der forøges stærkt, henholdsvis ca. 10 og ca. 25 pct. De tilsvarende tal for Stormont Gossamer og Concurrent er derimod nærmest upåvirket.

Dette stemmer udmærket overens med, at der ikke hos sidstnævnte fandt nogen mærkbar ændring sted i morfologisk eller fysiologisk henseende, og det ligger nær at antage, at svampeangreb, først og fremmest af *Polyspora lini*, har nedsat udbyttet af Stormont Cirrus, og at denne har været relativt stærkere inficeret end de to andre sorter. Det modtagne elitefrø har været nogenlunde sundt, men frøet er under fremavlen i stigende grad blevet inficeret med *Polyspora lini* og måske andre patogene svampe.

Afsvampning af udsæden synes at kunne hæmme et svampeangrebs udbyttereducerende virkning, og selv om undersøgelsen ikke kan siges at være særlig omfattende, tyder forsøgsresultaterne dog på, at når der anvendes afsvampet udsæd, er der ingen grund til regelmæssigt at indføre elitefrø af de pågældende sorter her til landet.

Summary.

During the years 1933—1952 experiments with different kinds of spinning flax numbering 41 which are all mentioned in the present report, have been carried through at the State Experiments and Research in plant culture.

As a rule, the experiments have been carried out during a certain number of years in different places. The sizes of the lots have been about 30 m² with 4—7 replications. During the years 1933—1939, the material has been worked up in a scutching-mill after preceding dew-retting, and during the years 1940—1948 by green-scutching. From 1949 to 1952 the material has been worked up by scutching by hand after hot water retting at the State Research Station at Aarslev.

Table 10 shows the yields in seed, straw, long fibres, and tow given by the different varieties of flax, as well as their tendency to lodging and their time of ripening, stated in proportion to Liral Sussex being equal to 100.

Besides, the report contains the results of some experiments on the sowing of Stormont Cirrus and Stormont Gossamer grown during different numbers of years in this country (p. 23—26). The decrease in yield in langfibre and tow noticed during such continuous growing — and being especially pronounced in the case of Stormont Cirrus — seems to be caused by pathogenic fungi (for instance *Polyspora lini*) and may be counteracted by ridding the seed of fungi.

Hovedtabel. Forsøg med spindhørsorter 1949-52.
hkg pr. ha.

Forsøgs- sted	År	Ialt	Frø	Strå	Lang- tave	Blår	Ialt	Frø	Strå	Lang- tave	Blår	Ialt	Frø	Strå	Lang- tave	Blår
		Hareskovgaard 75					Percello					Liral Sussex				
Aakirkeby	1949	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	1950	56.7	9.8	39.5	4.17	1.91	61.7	10.4	41.7	3.87	2.00	51.7	9.9	34.1	3.10	1.65
	1951	37.9	4.7	27.6	4.24	1.13	42.1	6.0	30.4	4.08	1.44	35.7	4.5	25.7	3.02	1.52
	1952	88.5	10.1	56.0	6.25	2.82	89.0	9.8	58.5	7.07	2.60	91.5	10.9	58.9	8.02	2.54
Lyngby	1949	61.1	6.8	50.8	9.19	2.63	64.0	8.8	48.4	8.24	2.28	62.0	7.9	51.2	9.14	2.17
	1950	50.9	9.6	35.7	5.86	1.00	50.5	9.8	33.1	5.12	0.77	47.5	9.2	31.8	4.95	0.90
	1951	64.7	5.9	51.4	9.15	1.91	66.7	8.0	48.7	8.15	0.96	61.6	7.9	45.5	7.70	1.17
	1952	77.3	6.6	63.7	8.99	3.77	92.4	9.2	72.8	13.31	1.49	82.1	8.2	64.8	10.41	2.59
Aarslev	1949	72.2	5.3	58.0	9.86	1.08	82.7	9.6	55.7	9.03	0.93	68.0	7.4	53.3	10.10	0.72
	1950	59.4	7.3	45.6	6.27	1.68	67.5	10.5	43.9	5.95	1.42	61.1	7.6	45.9	6.20	1.30
	1951	66.1	7.5	47.6	7.50	2.12	76.7	9.4	45.9	5.54	1.59	61.8	8.2	44.7	5.90	1.71
	1952	75.0	6.1	58.4	9.12	3.10	92.4	9.3	65.0	9.20	2.36	74.0	7.5	56.1	7.91	3.09
Ødum	1949	60.3	3.9	50.1	9.10	1.37	62.6	5.8	47.0	7.82	1.13	60.8	4.3	48.1	8.62	1.27
	1950	50.5	7.2	35.2	4.90	0.99	48.2	7.8	33.1	4.13	0.65	51.1	8.3	36.3	4.18	0.80
	1951	58.7	6.6	46.0	6.74	1.44	60.8	6.7	45.5	6.32	1.23	59.0	7.6	44.8	6.55	1.11
	1952	35.3	4.2	26.3	2.85	1.16	35.8	4.6	25.8	2.69	1.00	39.7	5.6	28.7	3.29	1.10
		Svaløf Margareta					Hollandia					Formosa				
Aakirkeby	1949	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	1950	65.5	12.1	44.0	3.73	2.33	58.8	10.8	38.3	3.58	1.81	61.8	10.8	42.0	3.88	1.97
	1951	40.0	6.2	27.3	3.27	1.13	35.2	5.0	24.1	2.86	1.31	41.7	6.0	30.1	3.64	1.55
	1952	94.0	11.4	59.8	7.51	2.28	89.0	8.9	59.7	6.58	2.81	91.5	9.9	57.0	7.24	2.53
Lyngby	1949	72.3	9.2	55.6	8.69	1.97	65.1	8.2	50.7	8.20	2.16	73.1	9.3	54.5	8.05	1.96
	1950	55.4	10.6	35.6	4.34	0.96	47.7	10.3	30.6	4.68	0.78	52.8	8.9	37.7	4.69	1.07
	1951	70.6	7.4	53.6	9.34	0.95	70.2	8.1	50.3	8.71	0.92	71.0	8.5	51.8	8.48	0.90
	1952	81.9	8.4	65.3	10.79	1.95	85.3	9.1	68.6	12.54	1.31	87.8	9.1	70.4	11.45	1.59
Aarslev	1949	80.1	10.4	59.6	9.44	0.91	73.9	9.0	55.8	9.31	0.80	71.0	9.8	52.5	8.07	0.81
	1950	81.4	10.1	56.4	5.76	1.53	69.7	11.0	45.6	5.76	1.26	70.6	11.0	50.7	5.42	1.44
	1951	72.2	11.8	44.0	5.13	1.55	59.4	9.7	40.0	4.60	1.70	71.4	9.9	47.0	5.40	1.46
	1952	78.3	6.9	57.7	8.10	2.84	84.8	10.0	67.8	8.31	2.19	90.7	9.0	67.8	8.84	2.71
Ødum	1949	68.2	7.9	49.1	8.28	1.11	66.4	6.8	49.0	8.10	1.43	59.3	6.4	45.3	7.64	0.96
	1950	59.0	10.2	40.9	4.39	0.86	47.7	7.8	32.1	4.00	0.69	55.6	10.2	37.8	3.93	0.80
	1951	63.3	8.0	46.1	6.02	0.97	59.8	7.7	44.5	6.34	0.94	61.8	6.5	47.0	5.63	1.48
	1952	48.0	6.8	29.7	3.05	0.89	31.7	4.3	22.5	2.49	0.68	42.2	6.1	28.7	2.84	1.09

Forsøgsst.	År	Ialt	Frø	Strå	Lang-tave	Blår	Ialt	Frø	Strå	Lang-tave	Blår	Ialt	Frø	Strå	Lang-tave	Blår
		Øtofte L. 47					Concurrent					Cascade				
Aakirkeby	1949	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	1950	60.4	12.2	38.8	3.87	2.08	56.7	12.0	35.8	3.01	2.16	61.8	12.4	40.7	3.61	2.11
	1951	41.5	7.6	28.8	3.63	1.46	40.1	6.9	27.5	3.47	1.43	42.5	6.4	30.1	3.57	1.49
	1952	94.0	12.0	57.2	7.40	2.28	93.0	14.1	56.9	7.54	2.29	94.0	12.4	58.9	7.23	2.64
Lyngby	1949	73.2	10.6	52.5	8.46	2.27	71.1	10.0	52.5	8.76	2.10	67.8	6.8	54.6	8.96	2.50
	1950	57.5	10.2	39.2	4.98	1.33	54.0	10.5	35.8	4.50	1.00	58.3	10.1	39.2	5.24	0.98
	1951	66.7	9.4	45.3	7.64	0.97	66.0	9.0	47.1	7.96	1.55	68.2	5.9	52.9	9.56	1.05
	1952	85.8	11.5	66.4	11.58	1.79	83.1	11.2	63.8	10.87	1.80	83.5	7.3	69.0	10.77	2.74
Aarslev	1949	70.0	10.9	50.6	8.33	1.01	67.6	10.2	50.3	8.07	0.89	76.9	8.3	56.6	9.51	0.91
	1950	63.9	11.0	41.7	5.01	1.62	61.4	11.9	40.7	5.33	1.44	69.4	7.9	52.6	6.16	1.96
	1951	59.7	12.0	39.2	4.58	1.80	61.7	12.0	38.2	4.78	1.83	67.8	10.7	45.1	6.03	1.71
	1952	91.4	11.3	65.7	8.67	2.70	89.5	11.8	65.1	8.52	2.88	88.6	6.7	65.5	8.86	2.85
Ødum	1949	39.2	8.2	41.6	7.88	1.11	40.2	7.2	43.2	8.16	1.11	61.5	6.4	49.6	9.24	1.24
	1950	52.5	11.6	33.5	4.19	0.69	49.0	11.0	31.0	3.97	0.86	55.6	9.4	37.2	4.73	0.83
	1951	60.6	9.3	43.4	4.96	1.69	59.9	9.3	43.0	5.69	1.41	61.2	7.2	45.2	5.89	1.25
	1952	42.5	7.3	28.1	3.39	0.91	46.2	7.8	29.7	3.49	1.00	47.1	6.6	31.7	3.50	1.12
		Øtofte 356					Svaløf Kristina					Svaløf Gerda				
Aakirkeby	1949	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	1950	55.8	7.8	40.3	3.76	2.33	57.5	9.4	37.9	3.42	1.90	59.2	11.3	39.3	3.57	1.97
	1951	36.7	4.0	28.7	4.41	1.10	37.9	4.5	25.3	2.85	1.22	39.5	6.0	24.2	3.17	1.30
	1952	86.5	7.9	59.5	6.84	3.46	89.0	9.8	57.5	7.36	2.50	91.8	11.2	50.9	6.43	2.40
Lyngby	1949	68.8	4.8	58.2	9.16	3.46	71.7	8.0	56.8	9.72	2.07	76.1	9.6	55.2	9.08	1.87
	1950	52.9	5.4	39.0	5.31	1.53	55.1	8.9	38.1	5.53	0.92	48.6	9.8	30.4	4.18	0.75
	1951	70.0	5.0	57.4	9.93	1.79	72.5	6.9	56.8	10.55	1.20	70.0	8.3	48.5	8.25	0.97
	1952	84.1	4.3	72.6	11.00	3.27	88.0	8.6	70.1	11.66	1.89	87.9	9.5	66.0	11.06	1.69
Aarslev	1949	68.5	5.7	59.3	10.31	0.91	76.1	9.3	58.6	8.87	1.01	71.0	6.3	58.7	9.80	1.06
	1950	62.5	6.3	50.5	6.52	1.49	69.5	10.3	50.0	5.81	1.65	70.4	8.4	45.1	5.50	2.02
	1951	62.8	7.3	48.9	6.52	1.44	66.1	10.6	45.0	5.58	1.58	66.8	7.7	42.0	5.84	2.25
	1952	78.1	4.7	67.0	9.41	3.10	90.5	9.0	69.4	8.13	3.45	85.3	6.9	61.0	8.85	3.59
Ødum	1949	51.1	4.1	45.8	8.90	1.18	63.4	6.6	51.8	9.86	1.20	66.6	6.9	49.3	8.12	1.17
	1950	46.2	6.0	34.4	4.56	0.79	57.4	9.7	38.8	5.05	0.80	51.1	8.4	35.5	3.72	0.90
	1951	58.2	5.6	46.4	6.46	1.21	65.9	8.0	49.4	6.79	1.16	65.4	7.6	46.7	5.08	1.27
	1952	31.8	3.2	24.7	2.59	1.03	45.9	6.2	30.9	3.23	1.12	43.5	5.7	28.5	2.88	0.97
		Øtofte L. 16														
Aakirkeby	1949	—	—	—	—	—										
	1950	56.9	10.1	37.7	3.35	2.08										
	1951	40.8	5.3	27.9	3.55	1.49										
	1952	90.0	9.8	58.6	7.25	2.73										
Lyngby	1949	65.0	7.7	52.4	8.01	2.71										
	1950	51.6	10.6	34.4	5.01	0.98										
	1951	65.4	7.8	49.2	8.10	1.36										
	1952	78.8	9.0	66.9	10.86	2.88										
Aarslev	1949	73.2	6.7	59.0	9.77	0.95										
	1950	62.5	8.8	45.5	5.90	1.87										
	1951	65.1	8.2	45.0	5.51	2.06										
	1952	77.8	7.3	65.3	8.85	3.28										
Ødum	1949	63.0	6.0	49.4	8.76	1.54										
	1950	46.1	8.4	30.6	2.99	0.94										
	1951	60.6	7.1	44.1	5.04	1.35										
	1952	40.3	5.4	26.9	2.85	1.03										